

Strategije usvajanja vokabulara studenata slovenskoga jezika u Hrvatskoj

Novak, Karmen

Master's thesis / Diplomski rad

2018

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, University of Zagreb, Faculty of Humanities and Social Sciences / Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:131:064327>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-29**

Sveučilište u Zagrebu
Filozofski fakultet
University of Zagreb
Faculty of Humanities
and Social Sciences

Repository / Repozitorij:

[ODRAZ - open repository of the University of Zagreb
Faculty of Humanities and Social Sciences](#)

Sveučilište u Zagrebu
Filozofski fakultet
Odsjek za južnoslavenske jezike i književnosti
Jezično prevoditeljski smjer

**STRATEGIJE USVAJANJA VOKABULARA STUDENATA SLOVENSKEG JEZIKA U
HRVATSKOJ**

VOCABULARY LEARNING STRATEGIES USED BY CROATIAN STUDENTS OF
SLOVENIAN LANGUAGE AT UNIVERSITY LEVEL

MAGISTARSKI RAD

Studentica: Karmen Novak

Mentorica: dr. sc. Anita Peti-Stantić, prof.

Zagreb, lipanj 2018.

Sažetak

Tijekom procesa učenja stranog jezika, pojedinci koji uče jezik često se susreću s raznim poteškoćama, a neke od tih poteškoća može uzrokovati i učenje vokabulara. Kako bi usvojio što veću količinu vokabulara, pojedinac koristi razne strategije, ponekad svjesno, a ponekad i nesvjesno. Kod većine studenata sam pojam strategija i njihova upotreba nisu dovoljno osviješteni pa stoga ponekad usvajaju manju količinu vokabulara nego što bi to činili u slučaju intenzivnijeg i raznolikog korištenja strategija.

U teorijskom dijelu rada predstavili smo osnovni teorijski okvir u kojem smo ukratko prikazali pojmove vokabulara, leksičke kompetencije i strategija usvajanja vokabulara. Zatim smo prikazali rezultate vlastitog istraživanja provedenog sa studentima slovenskog jezika u Hrvatskoj na Filozofskom fakultetu u Zagrebu, pri čemu su u istraživanju sudjelovali studenti preddiplomskog i diplomskog studija slovenskog jezika i književnosti.

Rezultati su pokazali da studenti najviše koriste povezivanja riječi u mislima sa slikom značenja i služenja dvojezičnim rječnikom. Rezultati su pokazali da postoje razlike u izboru strategija i stupnju korištenja između studenata preddiplomskog i diplomskog studija, a na samom kraju smo istaknuli potrebu za ranijim poučavanjem strategija učenja, kako bi studenti mogli lakše, brže i učinkovitije svladati određeni sadržaj.

Ključne riječi: vokabular, leksička kompetencija, strategije usvajanja vokabulara, studenti, slovenski jezik

Summary

During the process of foreign language learning, students are often facing several difficulties, and some of these can be caused by vocabulary learning. A student is using a variety of strategies, sometimes consciously, sometimes unconsciously to acquire a large amount of vocabulary. Most students aren't aware of the term and use of strategies, so they learn less vocabulary than they would do in case of more intensive and diverse use of learning strategies.

In the theoretical part, we presented basic theory themes in which we shortly described the vocabulary, lexical competence, and strategies of vocabulary acquisition. After that, we showed the results of our investigation with students of Slovenian language in Croatia at the Faculty of Humanities and Social Sciences in Zagreb.

The results showed us that strategies students use the most are imaging word's meaning and use of a bilingual dictionary. The results also showed us that there are differences between the choice and the amount of use of strategies when comparing the students of bachelor's level and master's level, and in the end we pointed out that learning strategies should be taught at the beginning of bachelor's level so students could learn better, faster and more efficiently.

Keywords: vocabulary, lexical competence, vocabulary learning strategies, students, Slovenian language

SADRŽAJ

1. UVOD	5
2. UČENJE STRANOG JEZIKA.....	7
3. KOMUNIKACIJSKA KOMPETENCIJA	8
3.1. LEKSIČKA KOMPETENCIJA U OKVIRU ZEROJ-a.....	12
4. VOKABULAR.....	13
4.1. RIJEČ U MENTALNOM LEKSIKONU	15
4.1.1. PRODUKTIVNI I RECEPTIVNI VOKABULAR.....	16
4.1.2. NAMJERNO I NENAMJERNO USVAJANJE VOKABULARA	17
5. STRATEGIJE UČENJA STRANOG JEZIKA.....	18
5.1. STRATEGIJE USVAJANJA VOKABULARA STRANOG JEZIKA.....	19
6. UČENJE SLOVENSKEG KAO STRANOG JEZIKA	22
7. REZULTATI ISTRAŽIVANJA O STRATEGIJAMA USVAJANJA VOKABULARA STUDENATA SLOVENSKEG JEZIKA U HRVATSKOJ	24
7.1. CILJ ISTRAŽIVANJA.....	24
7.2. METODOLOGIJA	24
7.2.2. Postupak	24
7.2.3. Instrumenti	25
7.3. REZULTATI ISTRAŽIVANJA.....	27
7.3.1. Svi studenti.....	27
7.3.2. Preddiplomski studij.....	31
7.3.3. Diplomski studij	36
7.4. RASPRAVA.....	41
8. ZAKLJUČAK	44
9. LITERATURA:.....	46
PRILOZI.....	48

1. UVOD

U današnje vrijeme učenje stranih jezika postaje sve učestalije i popularnije, što i ne iznenađuje s obzirom na globalno povezivanje različitih kultura i društava. Motivacija i razlozi za učenje nekog stranog jezika mogu biti razni; od učenja stranog jezika za poslovne potrebe, zbog sporazumijevanja, prevođenja i sl.

U ovo moderno doba, djeca su od najranije dobi, svjesno ili nesvjesno, izložena jeziku koji nije njihov materinski. Učenje stranih jezika nam uvelike olakšava današnji način života u kojem je sve povezano kroz razne društvene mreže, medije i sl. Koristeći prethodno spomenuto, ljudi različitih dobi iz različitih dijelova svijeta mogu biti u doticaju jedni s drugima, pa su samim time okruženi i različitim kulturama i jezicima. Opće je poznato da je engleski jezik sveprisutan u cijelome svijetu i da je s vremenom postao strani jezik broj jedan kada je riječ o bilo kakvoj komunikaciji na globalnoj razini. Danas se podrazumijeva da svatko (barem od mlađih generacija) zna engleski jezik barem na nekoj osnovnoj, komunikacijskoj razini. Iako nam je dostupno učenje i brojnih drugih jezika, nekako se svi radije okrećemo engleskom jeziku, pri čemu ostaje pitanje što je s jezicima koji imaju znatno manji broj govornika i koji su znatno manje rasprostranjeni u međunarodnom sporazumijevanju, poput hrvatskog i slovenskog? Kako naučiti te jezike koji nisu toliko prisutni i potrebni na globalnoj komunikacijskoj razini, kao što su to svjetski jezici poput kineskog, engleskog, njemačkog, španjolskog i francuskog¹?

Prilikom istraživanja učenja stranog jezika postavljaju se logična pitanja, npr. što zapravo znači znati naučiti neki strani jezik, tj. ovladati njime? Što uopće znači pojam strani jezik i je li to zapravo sinonim za termin “drugi jezik” ili ipak ima neko drugo značenje? Što je materinski jezik i tko su izvorni govornici? Može li netko tko je ovladao stranim jezikom postići razinu izvornog govornika? Koje strategije koristiti prilikom učenja stranog jezika i koje su to strategije? Možemo li reći da netko tko ima visoku razinu znanja vokabulara i/ili gramatike pojedinog jezika nužno ima i visoku razinu znanja o samom jeziku? Ako pomnije razmislimo o toj temi, mogli bismo nastaviti s raznim pitanjima koja se javljaju.

¹ Postoje razne liste prema kojima se određuje zastupljenost pojedinog jezika u svijetu, a prema listi koju je objavio Ethnologue na prvome mjestu po broju govornika je kineski jezik (i njegove varijacije), zatim je španjolski, engleski i ostali. Potpuni popis dostupan je na navedenom linku: <https://www.ethnologue.com/statistics/size>

U ovome ćemo radu nastojati prikazati i približiti sam proces usvajanja i učenja stranog jezika te ćemo isto tako pokušati odgovoriti na neka pitanja postavljena u prethodnom odlomku. Zatim ćemo analizirati istraživanje provedeno s hrvatskim studentima slovenskog jezika kako bismo vidjeli koje strategije koriste studenti za usvajanje vokabulara i koje su strategije prema njihovom mišljenju najkorisnije.

2. UČENJE STRANOG JEZIKA

Kada je riječ o učenju jezika, često se susrećemo s pojmovima “prvi jezik”, “drugi jezik”, “strani jezik”, no rijetko kada detaljnije razmišljamo o njihovim međusobnim razlikama. *Prvim jezikom* (J1) ili materinskim jezikom se u teorijskoj literaturi smatra prvi jezik s kojim se osoba susreće i usvaja ga kao dijete, a govornici materinskog jezika se ujedno nazivaju i izvorni govornici. *Prvi jezik* (J1) se naziva još *rodni jezik* i *primarni jezik*, iako se ti nazivi ne koriste tako često (Medved Krajnović, 2010:2).

Drugi jezik (J2) je jezik koji učimo nakon što smo već naučili svoj materinski jezik. *Drugi jezik* (J2) se može odnositi i na *strani jezik* (SJ), ali podrazumijeva i usvajanje jezika u prirodnoj sredini tog jezika, što znači da je osoba izložena jeziku u zajednici u kojoj taj jezik prevladava, npr., hrvatska obitelj se seli u Sloveniju, a njihovo dijete nakon usvojenih osnova hrvatskog jezika usvaja slovenski jezik u Sloveniji, gdje prevladava taj jezik, a osoba ga usvaja u neformalnom okruženju (Medved Krajnović, 2010:2).

Strani jezik (SJ) je jezik koji osoba uči u okolini u kojoj ne prevladava taj jezik, zbog čega se u većini slučajeva strani jezici uče u formalnom, institucionaliziranom okruženju, kao što su tečajevi ili škole stranih jezika (Medved Krajnović, 2010:2), gdje osoba stječe formalno obrazovanje (primjer: hrvatski student uči slovenski u Hrvatskoj).

U Hrvatskoj se, osim ova tri pojma, koristi još jedan, tzv. *ini jezik* (IJ) koji predstavlja krovni pojam za drugi i strani jezik, a odnosi se na sve jezike koje osoba usvaja nakon usvojenih osnova prvog jezika (Medved Krajnović, 2010: 3). Naime, iako postoji razlika između drugog i stranog jezika, u praksi se zapravo koriste oba termina kao sinonimi², zbog čega ćemo ih i mi u ovom radu jednako tako koristiti.

² S obzirom na to da se u ovom radu bavimo usvajanjem vokabulara slovenskog jezika, važno je napomenuti kako se i u Sloveniji razlikuju termini »drugi in tuji jezik«.

3. KOMUNIKACIJSKA KOMPETENCIJA

Za uspješno ovladavanje SJ/J2, pojedincima koji uče jezik potrebne su razne kompetencije. U području ovladavanja stranim jezikom veliki je naglasak na komunikacijskoj kompetenciji. Kako tvrdi Oxford (1990:7), ponekad ljudi pojam “komunikacijske kompetencije” shvate na pogrešan način, s obzirom na to da kod riječi “komunikacija” prvo pomisle isključivo na govor, dok to isto tako može predstavljati pisanu komunikaciju ili služenje četirima jezičnim vještinama.³ Chomsky (1965) je odredio razliku između termina “kompetencija” i “performansa⁴”, gdje je “kompetencija znanje pojedinca o jeziku, a performansa stvarna upotreba jezika u konkretnim situacijama” (Bagarić Medve, 2012:3), dok je pojam komunikacijske kompetencije uveo Dell Hymes (1972).

Postoje različiti modeli komunikacijske kompetencije, no s obzirom na temu ovog rada, spomenut ćemo samo dva. Jedan od tih modela je prema Canaleu i Swain (1980, 1981) koji možemo vidjeti na slici ispod.

Ilustracija 1. Komunikacijska kompetencija, Canale i Swain (1980, 1981) i Canale (1983)

Izvor: Bagarić Medve, 2012: 59

Ovaj se model prvobitno sastojao od samo tri kategorije: gramatičke, sociolingvističke i strategijske kompetencije. Zatim je Canale (1983) dodao četvrtu, koju je nazvao diskursna

³ Jezična vještina je sposobnost upotrebe nekog jezika, a postoje četiri opće jezične vještine: slušanje, čitanje, pisanje i govorenje.

⁴ U knjizi koja je citirana to se spominje kao »performansa«, dok se u ostaloj literaturi taj pojam spominje kao »izvedba«.

kompetencija. Prema ovom modelu, gramatička kompetencija se odnosi na jezičnu kompetenciju koja uključuje vokabular, sintaksu, morfologiju, fonologiju, a uglavnom se odnosi na znanja koja su potrebna pojedincu za razumijevanje jezičnih iskaza. Sociolingvistička kompetencija se “definira kao poznavanje društvenih pravila i konvencija koje stoje u osnovi prikladnoga razumijevanja i uporabe jezika u raznim sociolingvističkim i sociokulturnim kontekstima” (Bagarić Medve, 2012:59). Naime, važno je znati kako pravilno koristiti jezik s obzirom na konkretnu situaciju u kojoj se pojedinac nalazi, uzimajući u obzir zajednicu u kojoj se nalazi, običaje te zajednice, društvene norme i sl. Diskursna kompetencija predstavlja znanje koje pojedinac ima pomoću kojeg povezuje tekst u cjelinu, uzimajući u obzir koheziju i koherenciju. Strategijska kompetencija “sastoji se od poznavanja verbalnih i neverbalnih komunikacijskih strategija koje se prizivaju kako bi se nadomjestili prekidi u komunikaciji” (Bagarić Medve, 2012:60).

Drugi model, na kojem ćemo ujedno i temeljiti ovaj rad, jest Zajednički europski referentni okvir za jezike (ZEROJ). Razlog zbog kojeg će se ovaj rad temelji na modelu ZEROJ-a je taj što je riječ o modelu na kojem se temelje udžbenici stranih jezika na europskoj razini, a razine i podjele unutar ovog modela predstavljaju jezično znanje pojedinca koje je definirano za sve jezike. ZEROJ je “zajednički temelj za izradu nastavnih planova za jezike, programskih smjernica, ispita, udžbenika i sl. u cijeloj Europi (ZEROJ, 2005:1). U tom modelu objašnjava se što bi sve pojedinac trebao naučiti kada su u pitanju jezici te koja znanja i vještine su mu potrebne za uspješnu komunikaciju i upotrebu jezika. ZEROJ se sastoji od šest razina; od A1 do C2. Na svakoj je razini opisano što bi pojedinac trebao znati da bi dosegao tu razinu. Unutar ZEROJ-a postoje ljestvice s opisom razina koje obuhvaćaju pravopis, fonološki sustav, gramatičku ispravnost, sociolingvističku primjerenost, tečnost u govoru, preciznost izražavanja, i dr. (ZEROJ, 2005). U nastavku ćemo prikazati globalnu ljestvicu sa zajedničkim referentnim stupnjevima prema ZEROJ-u koja prikazuje globalno jezično znanje pojedinca koje uključuje gramatiku, vokabular, pravopis, govor, pisanje i razumijevanje.

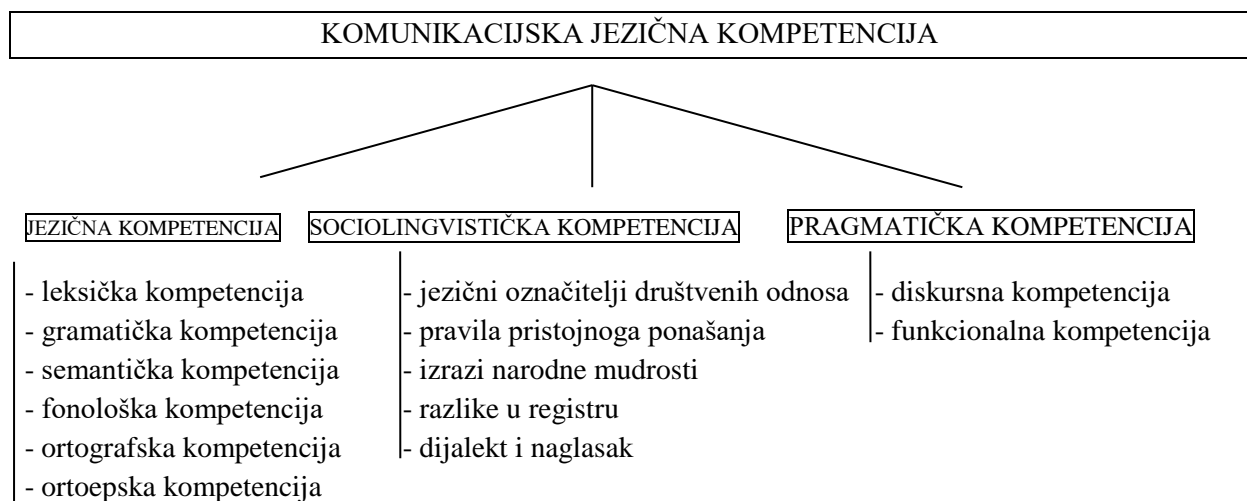
Tablica 1. Globalna ljestivca, ZEROJ razine

Iskusni korisnik	C2	Može bez poteškoća razumjeti praktički sve što čuje ili pročita. Može sažeti informaciju iz različitih usmenih ili pisanih izvora, suvislo i jasno prenoseći argumente i činjenice. Može se izražavati neusiljeno, vrlo tečno i precizno te razlikovati i finije nijanse značenja čak i u složenijim situacijama
	C1	Može razumjeti složene, duže tekstove iz različitih područja i prepoznati implicitna značenja. Može se izražavati tečno i neusiljeno bez izrazito uočljivog traženja odgovarajućih izraza. Može fleksibilno i učinkovito koristiti jezik u društvenim, akademskim i poslovnim situacijama. Može proizvesti jasan, dobro strukturiran, detaljan tekst o složenim temama pokazujući da se uspješno služi jezičnim modelima, konektorima i kohezivnim sredstvima.
Samostalni korisnik	B2	Može razumjeti glavne misli složenog teksta o konkretnim i apstraktnim temama, uključujući tehničke rasprave iz svog stručnog područja. Može komunicirati dovoljno tečno i neusiljeno, što omogućuje normalnu interakciju s izvornim govornikom bez napora s bilo koje strane. Može sročiti jasan, detaljan tekst o velikom broju tema te objasniti svoja stajališta o nekoj aktualnoj temi navodeći prednosti i nedostatke različitih opcija.
	B1	Može razumjeti glavne misli jasnoga, standardnog razgovora o poznatim temama s kojima se redovito susreće na poslu, u školi, u slobodno vrijeme, itd. Može se snalaziti u većini situacija koje se mogu pojaviti tijekom putovanja kroz područje na kojemu se taj jezik govori. Može proizvesti jednostavan vezani tekst o poznatoj temi ili temi osobnog interesa. Može opisati doživljaje i događaje, svoje snove, nade i težnje te ukratko obrazložiti i objasniti svoja stajališta i planove
Temeljni korisnik	A2	Može razumjeti izolirane rečenice i često rabljene riječi iz područja od neposrednog osobnog interesa (npr. jednostavne podatke o sebi i obitelji, informacije vezan za kupovanje, neposrednu okolinu, posao). Može komunicirati u jednostavnim i uobičajenim situacijama koje zahtijevaju jednostavnu i neposrednu razmjenu informacija o poznatim temama i aktivnostima. Može jednostavno opisati aspekte svoga obrazovanja, neposrednu okolinu te sadržaje s područja zadovoljavanja neposrednih potreba.
	A1	Može razumjeti i koristiti poznate svakodnevne izraze i vrlo jednostavne fraze koje se odnose na zadovoljavanje konkretnih potreba. Može predstaviti sebe i druge te postavljati i odgovarati na pitanja o sebi i drugima, npr. o tome gdje živi, o osobama koje poznaje i o stvarima koje posjeduje. Može voditi jednostavan razgovor uz uvjet da sugovornik govori polako i razgovijetno te da je spreman pomoći

Kao što možemo vidjeti na ovome primjeru, na svakoj pojedinoj razini su opisana znanja i vještine koje bi pojedinac trebao imati. Vidimo da deskriptori⁵ nisu previše detaljni, kao što će to biti u pojedinim kategorijama poput vokabulara, čije ćemo primjere pokazati kasnije.

Kada je riječ o komunikacijskoj kompetenciji u okviru ZEROJ-a, ona se dijeli na tri potkategorije: jezičnu, sociolingvističku i pragmatičku, a svaka od te tri potkategorije podijeljena je dalje.

Ilustracija 2. Komunikacijska jezična kompetencija u okviru ZEROJ-a

Izvor: Bagarić Medve, 2012:94

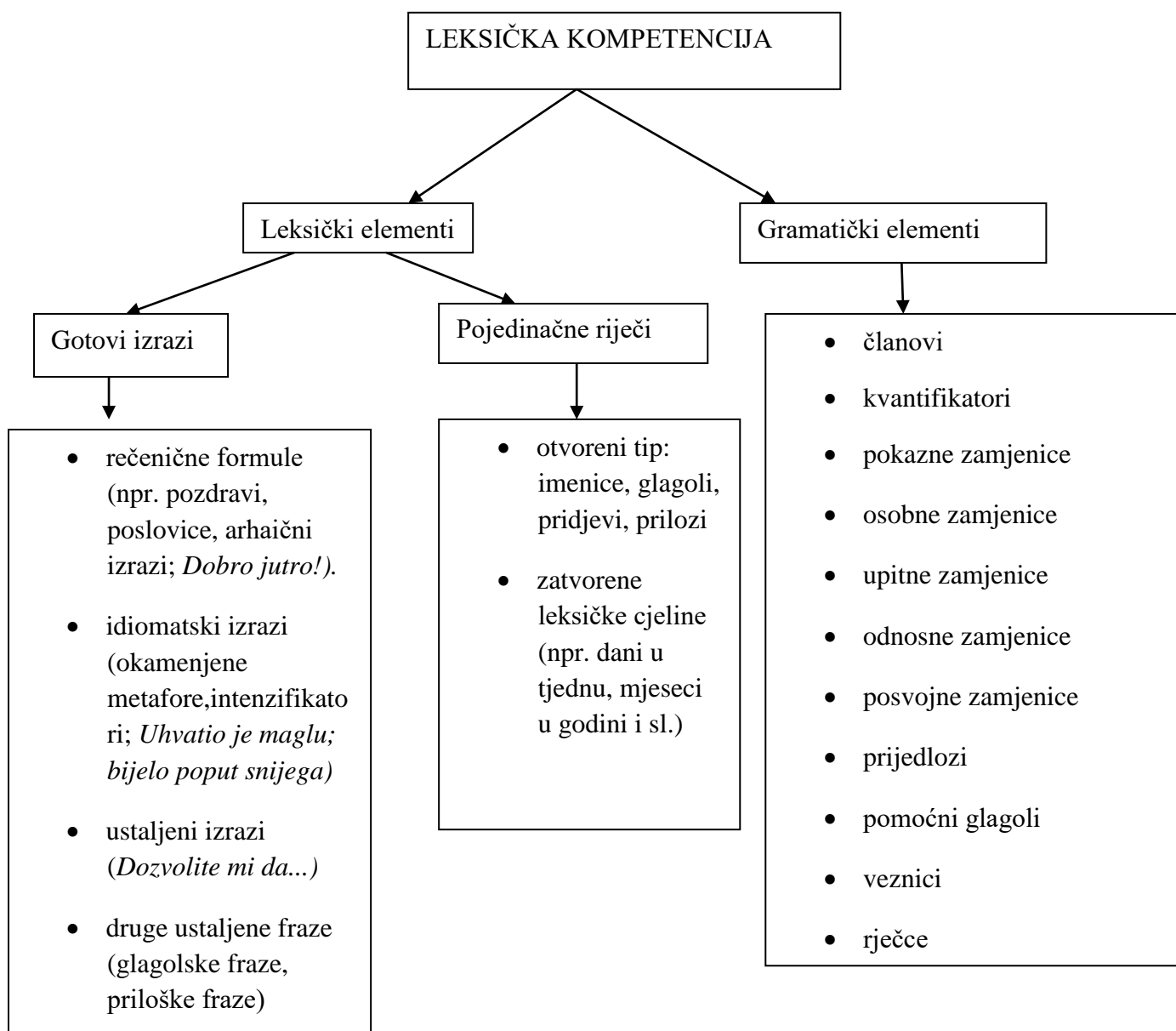
Usporedimo li ova dva spomenuta modela u ovome poglavlju, vidimo da je model komunikacijske jezične kompetencije prema ZEROJ-u puno detaljniji, s obzirom na to da se jezična kompetencija dijeli na leksičku, gramatičku, semantičku, fonološku, ortografsku i ortoepsku kompetenciju. Kako je tema našeg rada vokabular, staviti ćemo naglasak na leksičku kompetenciju.

⁵ Ovo je pojam koji se koristi u ZEROJ-u, a predstavlja opis pojedinih razina (A1-C2).

3.1. LEKSIČKA KOMPETENCIJA U OKVIRU ZEROJ-a

Leksička kompetencija podrazumijeva poznavanje vokabulara nekog jezika, a pojedinac koji je leksički kompetentan zna kako koristiti vokabular ciljnog jezika, uzimajući u obzir različite faktore poput upotrebe u različitim registrima, kolokvijalne izraze i sl. kada je riječ o razinama C1 i C2, dok je za osnovne razine A1 i A2 dovoljno poznavanje osnovnog vokabulara koji se koristi u svakodnevnim situacijama. Zanimljivo je primijetiti da se leksička kompetencija sastoji od leksičkih i gramatičkih elemenata. Leksički elementi uključuju pojedinačne riječi koje su otvorenog tipa, zatim stalne izraze poput idiomatskih izraza, ustaljenih izraza, glagolskih fraza, priloških izraza i ustaljenih kolokacija, dok gramatički elementi uključuju riječi zatvorenog tipa: članove, kvantifikatore, pokazne zamjenice, lične zamjenice, upitne zamjenice, odnosne zamjenice, posvojne zamjenice, prijedloge, pomoćne glagole i veznike (ZEROJ, 2005: 113,114). Unutar leksičke kompetencije postoje ljestvice za opseg vokabulara i sposobnost korištenja vokabulara koje ćemo vidjeti u nastavku.

Ilustracija 3. Prikaz leksičke kompetencije prema ZEROJ-u (ZEROJ,2005:113,114)

4. VOKABULAR

Prilikom učenja jezika, bilo stranog ili materinjeg, opseg vokabulara koji pojedinac ima veoma je važan, pa zbog toga vokabular ima veliku ulogu u ovladavanju SJ/J2. Iako se u povijesti prilikom poučavanja nije pridavala velika pažnja vokabularu, već gramatici, danas se pristup promijenio. U povijesti poučavanja stranih jezika vokabular se učio i poučavao kroz liste riječi koje su se učile napamet, zbog toga što se smatralo da je bitnija struktura i forma, tj. gramatika, dok je danas naglasak na uspješnoj komunikaciji. Kako bi do nje došlo, potrebna su gramatička pravila, ali bez vokabulara, barem onog osnovnog, ne bi ni došlo do komunikacije. Zbog toga se vokabular u današnje vrijeme vježba imitiranjem stvarnih situacija kako bi pojedinci koje uče jezik naučeni vokabular znali koristiti na prikladan način u skladu s društvenim normama zajednice u kojoj se taj jezik govori, ali i kako bi ga lakše zapamtili. Pojedinci s većim opsegom vokabulara imaju na raspolaganju veći repertoar riječi koje mogu koristiti pa samim time i više samopouzdanje. Oni su, naime, svjesni da će ako se nađu u situaciji u kojoj se neće moći sjetiti neke riječi, ostvariti uspješnu komunikaciju tako da upotrijebe sinonim ili objasne svoju poruku drugim riječima.

Tablica 2. Opseg vokabulara prema ZEROJ-u

OPSEG VOKABULARA	
C2	Dobro vlada izrazito bogatim vokabularom uključivši idiomatske izraze i kolokvijalizme, pokazujući da je svjestan razine semantičkih konotacija
C1	Dobro vlada bogatim rječnikom, što mu omogućuje da moguće praznine spremno zaobiđe parafraziranjem. Rijetko se primjećuje da mora tražiti pravi izraz ili odustati od toga da kaže baš ono što želi reći. Dobro vlada idiomatskim izrazima i kolokvijalizmima.
B2	Raspolaže dovoljno bogatim vokabularom da se može dobro izraziti o temama iz područja vlastitog interesa i o većini općih tema. Može mijenjati formulaciju da bi izbjegao često ponavljanje no vokabularni nedostaci mogu izazvati zastajkivanje i parafraziranje.
B1	Raspolaže dovoljnim rječnikom da se može izraziti, uz povremeno opisivanje značenja, a o većini tema koje se odnose na njegov svakodnevni život, kao što su npr. obitelj, hobiji i interesi, posao, putovanja i aktualni događaji.
A2	Raspolaže dovoljnim vokabularom za obavljanje uobičajenih, svakodневnih transakcija u poznatima situacijama. Raspolaže dovoljnim vokabularom da bi zadovoljio svoje osnovne komunikacijske potrebe. Raspolaže dovoljnim vokabularom za zadovoljavanje osnovnih životnih potreba.
A1	Raspolaže ograničenim fondom pojedinačnih riječi i fraza vezanih za određene konkretne situacije.

Izvor: ZEROJ, 2005:115

Na temelju navedenih deskriptora možemo vidjeti kako pojedinac na A1 i A2 razini može upotrebljavati osnovni vokabular koji se koristi u svakodnevnim situacijama te da su te osnove dovoljne kako bi prenio željenu poruku. Na razinama B1 i B2, vokabular je već malo širi i osoba može sudjelovati s više detalja u situacijama o nekoj određenijoj temi. Unatoč tome, postoji nesigurnost i može doći do oklijevanja zbog nedostatka riječi. Na razinama C1 i C2 osoba ima velik repertoar riječi koje može i zna koristiti, uključujući i kolokvijalne izraze, idiomatske izraze i sl. Pojedinci koji uče jezik na ove dvije razine govore tečno te mogu govoriti o specifičnim temama iz nekog područja i samim time postići uspješnu komunikaciju bez zastajkivanja.

Osim ljestvice koja pokazuje opseg vokabulara, ZEROJ sadrži i ljestvicu koja pokazuje sposobnost korištenja vokabulara, gdje možemo vidjeti u kojoj bi mjeri pojedinac trebao koristiti naučeni vokabular.

Tablica 3. Sposobnost korištenja vokabulara

SPOSOBNOST KORIŠTENJA VOKABULARA	
C2	Korištenje vokabulara dosljedno je korektno i primjereno.
C1	Povremene manje netočnosti, ali bez bitnih vokabularnih pogrešaka.
B2	Ispravnost izbora vokabulara uglavnom je na visokoj razini premda ponekad može doći do zamjene ili pogrešnog izbora riječi, no bez zastoja u komunikaciji.
B1	Pokazuje da dobro vlada osnovnim vokabularom no još se pojavljuju veće pogreške kad izražava složenije misli ili je izložen nepoznatim temama i situacijama.
A2	Vlada uskim izborom osnovnog vokabulara za zadovoljavanje konkretnih svakodnevnih potreba.
A1	Ne postoje deskriptori.

Izvor: ZEROJ, 2005: 115

Na razinama A1 i A2 opseg vokabulara je malen, do te mjere da je zbog toga i sama sposobnost korištenja vokabulara dosta ograničena, pa za A1 razinu ni ne postoje deskriptori. Na razinama B1 i B2 još uvijek dolazi do raznih pogrešaka kod složenijih konstrukcija ili nepoznatih tema, no učenik svejedno pokazuje dobro vladanje osnovnim vokabularom pomoću kojeg uspostavlja uspješnu komunikaciju. Na razinama C1 i C2 upotreba naučenog

vokabulara prikladna je situaciji i kontekstu, iako ponekad može doći do manjih pogrešaka, ali to ne utječe bitno na komunikaciju.

Kada usporedimo ove dvije ljestvice, dolazimo do zaključka da je kod učenja vokabulara od iznimne važnosti neprestano nadograđivanje vokabulara jer nam to omogućuje bolju komunikaciju. Ponekad se razina C2 smatra razinom izvornog govornika, no teško je reći je li pojedinac postigao tu razinu jer je znanje svake osobe individualno, a uz to je i teško odrediti i usporediti razinu C2 pojedinca koji uči J2/SJ s razinom izvornog govornika.

4.1. RIJEČ U MENTALNOM LEKSIKONU

Kada govorimo o vokabularu, dolazimo do pojma “riječ”. Kako navodi Jackendoff (2012:23), ljudi ponekad kažu da riječ nije riječ ako se ne nalazi u rječniku, no zaboravljaju da su ljudi ti koji pišu rječnike. No što je zapravo riječ i koliko značenja može imati neka riječ? Tijekom povijesti brojni su autori pokušali definirati riječ, međutim još uvijek ne postoji jedinstvena, potpuna i detaljna definicija, a u znanstvenoj literaturi brojni autori navode različite definicije (za pregled vidi Erdeljac, 2009), a prema Jackendoffu (2012:24) “riječ je dio sustava u našim glavama kojeg koristimo prilikom stvaranja poruke”. Zbog toga dolazimo do pitanja što znači znati neku riječ? Kako navodi Nation (2001:27), znati riječ znači poznavati strukturu riječi, značenje i njezinu upotrebu. Prema primjeru koji nam daje, u kojem ističe ta tri glavna elementa, također opisuje informacije koje podrazumijeva to znanje. Prvi faktor je struktura riječi koja može predstavljati morfologiju, pisani ili usmeni oblik. Učenik mora znati kako se riječ piše, kako se izgovara, dok morfološko znanje podrazumijeva znanje o strukturi riječi (korijeni, nastavci, i sl.). Znati neku riječ na razini značenja predstavlja poznavanje sinonima, semantičkog značenja te riječi, asocijacija i sl. Znati upotrebu neke riječi predstavlja znanje o gramatičkoj funkciji te riječi, registru i učestalosti korištenja, ali i poznavanje društvenih normi kako bi se riječ prikladno upotrijebila u konkretnoj situaciji (Nation, 2001:27). Kada govorimo o poznavanju riječi, važno je napomenuti da riječi mogu imati više značenja. Na početku učenja SJ/J2 pojedinac će znati možda dva ili tri značenja pojedine riječi, no kako će njegova razina znanja o jeziku rasti, tako će rasti i opseg riječi koje poznaje i njihova različita značenja.

Kako bismo znali pravilno koristiti naučene riječi, skladištenje i obrada vokabulara je od velike važnosti. “Sustav” u koji pohranjujemo sve informacije vezane uz pojedine lekseme naziva se mentalni leksikon. Riječ je o “konstruktu koji se zasniva na pretpostavci da svi oni koji upotrebljavaju neki jezik raspoložu relevantnim podacima o riječima i njihovim međusobnim odnosima koji su pohranjeni u njihovoj memoriji” (Erdeljac, 2009:11). U mentalni leksikon su uključene semantičke, morfološke i sintaktičke informacije koje su neophodne za pravilnu upotrebu leksema. Važno je napomenuti da kada govorimo o mentalnom leksikonu, ne govorimo samo o vokabularu, nego i o gramatici. Potrebno je naglasiti da gramatika također ima važnu ulogu prilikom učenja vokabulara. Kako bi pojedinac pravilno naučio razlike i sličnosti u korištenju vokabulara, mora poznavati gramatičke aspekte pojedine riječi, što ne uključuje samo poznavanje semantike neke riječi, već i poznavanje njezine morfosintakse i fonologije (Peti Stantić, 2015)⁶. Informacije koje sadrži mentalni leksikon su individualne zato što ovise o iskustvima pojedinaca. Jasno je da postoje razlike između mentalnog leksikona izvornog govornika i osobe koja uči SJ/J2, no svejedno su međusobno isprepleteni. Mentalni leksikon izvornog govornika je veći, ali kod ovladavanja SJ/J2 jezikom, osoba koristi neke strukture i pravila kao pomoć u procesu ovladavanja. Isto će tako ako uspoređujemo mentalni leksikon dviju osoba koje govore istim jezikom, postojati razlike zato što svaki pojedinac pohranjuje različite informacije na različiti način. Kod stvaranja mentalnog leksikona, stupanj obrazovanja također ima važnu ulogu. Pojedinci koji imaju veći stupanj obrazovanja imaju veće jezično znanje u usporedbi s pojedincima koji su slabije obrazovani, a Dabrowska (2012: 242) objašnjava kako je razlog tomu iskustvo koje su tijekom svog obrazovanja stekli obrazovaniji pojedinci. Kada govorimo o mentalnom leksikonu razlikujemo dvije vrste vokabulara: produktivni i receptivni.

4.1.1. PRODUKTIVNI I RECEPTIVNI VOKABULAR

Produktivni vokabular (aktivni) je vokabular koji osoba koristi prilikom usmenog ili pismenog izražavanja, dok je receptivni vokabular (pasivni) vokabular koji osoba prima i pohranjuje prilikom čitanja i slušanja (Nation, 2001:24). Iako se naizgled čine kao dvije odvojene kategorije vokabulara, produktivni i receptivni vokabular zapravo su

⁶ Više o odnosu gramatike i vokabulara u Peti Stantić, A. (2015): *How much grammar is needed in lexicon?* Center za slovenščino kot drugi/tuji jezik, Filozofska fakulteta v Ljubljani, 2015. str. 569-577

komplementarni. No treba uzeti u obzir da je receptivni vokabular puno veći od produktivnog, jer pojedinac ne koristi sav vokabular koji se nalazi u njegovu mentalnom leksikonu, unatoč tome što razumije njegovo semantičko značenje. Ovdje je stupanj znanja određene riječi od velike važnosti, zato što ako pojedinac koji uči jezik ne osjeća dovoljno samopouzdanja za korištenje te riječi ili ne zna kako je koristiti, a razumije njezino semantičko značenje, svejedno je neće koristiti (Laufer, 2005: 231). Razlozi za nekorisćenje pojedinih riječi mogu biti strah od pogreške i/ili nedovoljno poznavanje pojedinih aspekata riječi. Pojedinac koji uči jezik mora biti izložen razumljivom jezičnom unosu i različitim tipovima vježbi kako bi receptivni vokabular pretvorio u produktivni. (Laufer, 2005: 232). Kada ga jednom pretvori u produktivni, pojedinac stječe sve veće samopouzdanje prilikom komunikacije na SJ/J2 te se počinje sve više izražavati na stranom jeziku.

4.1.2. NAMJERNO I NENAMJERNO USVAJANJE VOKABULARA

Prilikom usvajanja vokabulara važno je upozoriti i na razliku između namjernog i nenamjernog usvajanja vokabulara. Kod ovladavanja SJ/J2 pažnja je usmjerena na namjerno usvajanje vokabulara, s ciljem da se zapamti i zadrži što više riječi u mentalnom leksikonu. Iako je namjerno učenje vokabulara prilično učinkovito, istraživanja su pokazala da i nenamjerno usvajanje vokabulara možete biti itekako učinkovito (Gas i Selinker, 2008:464). Kada malo bolje razmislimo, zapravo je nemoguće učiti neki jezik, a da u nekom trenutku nenamjerno ne usvojimo neku novu riječ i tako proširimo svoj već postojeći vokabular, npr. čitanjem nekog teksta ili slušanjem neke pjesme.

Iako se i ova dva procesa naizgled čine potpuno suprotnima, kao i većina toga iz područja ovladavanja SJ/J2, zapravo se međusobno nadopunjuju, pa bi za uspješno ovladavanje vokabularom stranog jezika, za što veći repertoar leksema bila najbolja kombinacija, kako namjernog, tako i nenamjernog usvajanja vokabulara.

5. STRATEGIJE UČENJA STRANOG JEZIKA

Svaki pojedinac razvija svoju vlastitu metodu ovladavanja SJ/J2, način na koji će lakše naučiti sve potrebne informacije koje će kasnije moći koristiti u komunikaciji. Upravo te metode nazivaju se strategije. Jednako kao i termin riječ, termin strategija u znanstvenoj je literaturi podložan brojnim tumačenjima iz kojih proizlaze i definicije koje inzistiraju na različitim segmentima, pa stoga ne postoji univerzalna podjela i definicija. Strategije učenja jezika stoga se između ostalog mogu odrediti kao "specifične aktivnosti koje učenik poduzima kako bi proces učenja učinio lakšim, bržim i ugodnijim te kako bi ih mogao primijeniti u novim situacijama učenja i uporabe jezika" (Božinović, Perić, 2012:116). Strategije učenja su individualne, a pojedinci ih koriste kako bi si olakšali sam proces učenja, a važno je reći da odabir tih strategija ovisi o raznim faktorima koje ćemo kasnije spomenuti.

Istraživanja o strategijama učenja stranog jezika započela su 70-ih godina, pa je Stern (1975) istaknuto deset najvažnijih strategija u procesu ovladavanja inim jezikom, dok je Rubin (1981) podijelio strategije na direktne i indirektne (Madej, 2012:3). Najviše istraživanja na tu temu bilo je 80-ih godina i tada su se stvorile neke podjele koje su aktualne još i danas, a neke od najpoznatijih su O'Malley, Chamot (1990), Oxford (1990) i Dörnyei, Skehan (2003).

O'Malley, Chamot (1990) dijele strategije u tri kategorije: kognitivne, metakognitivne i društveno afektivne strategije. Kognitivne strategije odnose se na "misaone procese kojima se učenik služi pri učenju jezika" (Božinović, Perić, 2011:118), metakognitivne se odnose na "izvršne funkcije, kao usmjeravanje pozornosti na bitne sadržaje, selektivnu pažnju, funkcionalno planiranje učenja, nadgledanje i vrednovanje naučenog" (Božinović, Perić, 2012:118), dok društveno afektivne strategije podrazumijevaju različite oblike interakcije s ostalim učenicima kako bi se poboljšali različiti aspekti procesa učenja. Već postojeću podjelu O'Malley, Chamot (1990), Dörnyei i Skehan (2003) doradili su tako da su posljednju kategoriju razdvojili na društvene i afektivne strategije. Prema ovoj podjeli kognitivne uključuju manipulaciju gradiva, poput sažimanja informacija, ponavljanja gradiva i sl., dok metakognitivne podrazumijevaju analizu, evaluaciju i planiranje procesa vlastitog učenja (Medved Krajnović, 2010:81). Društvene se strategije odnose na komunikaciju s izvornim govornicima, kako bi pojedinac bolje uvježbao jezik, dok se afektivne odnose na emocije učenika i kontrolu istih (Medved Krajnović, 2010:81).

Za razliku od prethodno spomenutih klasifikacija, Oxford (1990) strategije dijeli na izravne (strategije pamćenja, kognitivne strategije, strategije nadoknađivanja) i neizravne strategije (metakognitivne strategije, afektivne strategije i društvene strategije). Korištenjem izravnih strategija učenik pamti nove informacije koje će kasnije moći upotrijebiti, razumije i izražava se na SJ/J2 te koristi razne strategije nadoknađivanja kako bi riješio prekid komunikacije zbog nedovoljnog znanja ili nekih drugih faktora (Oxford, 1990: 14). Neizravne strategije imaju ulogu analize i kontroliranja samog procesa ovladavanja SJ/J2 (Oxford, 1990: 15).

5.1. STRATEGIJE USVAJANJA VOKABULARA STRANOG JEZIKA

Iako se tijekom povijesti nije pridavala dovoljna pažnja vokabularu prilikom poučavanja SJ/J2, kao što smo to spomenuli u prethodnim poglavljima, u današnje vrijeme ne samo da mu se pridaje više pozornosti prilikom ovladavanja SJ/J2, već se i istražuju razne strategije njegova usvajanja. Same strategije ovise o raznim faktorima pa su zbog toga veoma individualne.

Za razliku od strategija učenja stranog jezika, strategije usvajanja vokabulara (SUV) nisu toliko istraživane i nema toliko puno klasifikacija, iako su se neki autori, poput Gu i Johnson (1996), Schmitt (1997) i Nation (2001) istaknuli svojim podjelama. Strategije usvajanja vokabulara definiraju se kao „znanje o mehanizmima (proces, strategije) koji se koriste za usvajanje vokabulara te kao koraci ili aktivnosti učenika s ciljem (a) pronalaženja značenja nepoznatih riječi, (b) njihova zadržavanja u dugoročnom pamćenju, (c) voljnog dosjećanja i (d) uporabe u govornom ili pisanom obliku” (Vasu, Dhanavel, 2016:125).

Schmittova (1997)⁷ podjela je najpoznatija pa će se na njoj temeljiti i istraživanje za ovaj rad. Mnogi smatraju da je njegova podjela zapravo proširena verzija podjele navedene u Oxford (1990). Schmitt (1997) dijeli strategije usvajanja vokabulara u dvije velike grupe: 1. strategije za otkrivanje značenja novih riječi i 2. strategije za utvrđivanje riječi s kojima se učenik već susreo. Unutar spomenute podjele, strategije se dijele na metakognitivne, kognitivne, društvene, strategije zapamćivanja (vidi tablicu 4).

⁷ S obzirom na to da je u istraživanju provedenom za potrebe ovoga rada korišten samo dio strategija, potpuna podjela u originalu dostupna je u Schmitt (1997): *Vocabulary Learning Strategies*. u N.Schmitt & M. Mc-Carthy (Eds.), *Vocabulary: Description, acquisition and pedagogy* (pp.199-227). Cambridge: Cambridge University Press

Tablica 4. Strategije usvajanja vokabulara prema Schmittu (1997)

	STRATEGIJE OTKRIVANJA ZNAČENJA NOVIH RIJEČI
1. DET	Analiza vrste riječi
2. DET	Analiza nastavaka (eng. <i>affix</i>) i osnove riječi
3. DET	Provjera postoji li srodna riječ na materinskom jeziku
4. DET	Analiza dostupnih slika i pokreta
5. DET	Zaključivanje o značenju riječi iz konteksta
6. DET	Služenje dvojezičnim rječnikom
7. DET	Služenje jednojezičnim rječnikom
8. DET	Uporaba popisa riječi
9. DET	Uporaba kartica za memoriranje
10. SOC	Postavljanje pitanja učitelju o prijevodu na materinski jezik
11. SOC	Postavljanje pitanja učitelju o parafrazi ili sinonimu za novu riječ
12. SOC	Postavljanje pitanja učitelju o rečenici koja uključuje/sadrži novu riječ
13. SOC	Postavljanje pitanja o značenju kolegama
14. SOC	Otkrivanje značenja radom u skupini
	STRATEGIJE ZA UTVRĐIVANJE RIJEČI S KOJIMA SE POJEDINAC KOJI UČI SJ/J2 VEĆ SUSREO
15. SOC	Proučavanje i vježbanje upotrebe riječi u skupini
16. SOC	Učitelj provjerava točnost učenikovih kartica za memoriranje i popisa riječi
17. SOC	Interakcija s izvornim govornicima
18. MEM	Pamćenje riječi pomoću slikovnog prikaza njezina značenja
19. MEM	Stvaranje mentalne predodžbe značenja riječi
20. MEM	Povezivanje riječi s vlastitim iskustvom
21. MEM	Povezivanje riječi s riječima s kojima je u vezi
22. MEM	Povezivanje riječi s njezinim sinonimima i antonimima
23. MEM	Uporaba semantičkih mapa
24. MEM	Uporaba 'stupnjeva/skale' za komparabilne pridjeve
25. MEM	Stvaranje mentalnih asocijacija (eng. <i>Peg words</i>)
26. MEM	Vizualizacija puta ili prostorijske čiji elementi se povezuju s riječima kojih se treba prisjetiti (engl. <i>Loci Method</i>)
27. MEM	Grupiranje riječi prilikom učenja
28. MEM	Prostorno grupiranje riječi na stranici
29. MEM	Uporaba nove riječi u rečenici
30. MEM	Grupiranje riječi u okviru priče
31. MEM	Proučavanje napisanoga oblika riječi
32. MEM	Proučavanje zvučnoga oblika riječi
33. MEM	Izgovaranje riječi naglas tijekom učenja
34. MEM	Zamišljanje oblika riječi
35. MEM	Podcrtavanje prvog slova u riječi
36. MEM	Konfiguracija
37. MEM	Uporaba metode ključnih riječi
38. MEM	Zapamćivanje nastavaka i korijena riječi
39. MEM	Zapamćivanje vrste riječi
40. MEM	Parafraziranje značenja riječi
41. MEM	Uporaba srodne riječi prilikom učenja
42. MEM	Učenje riječi u okviru idioma

43.MEM	Učenje riječi uz pokret
44.MEM	Uporaba tablice sematičkih obilježja
45.COG	Usmeno ponavljanje
46.COG	Pisano ponavljanje
47.COG	Uporaba popisa riječi
48.COG	Uporaba kartica
49.COG	Bilježenje na satu
50.COG	Služenje rječnikom u udžbeniku
51.COG	Slušanje popisa riječi sa zvukovnog predloška
52.COG	Lijepljenje naljepnica na engleskom jeziku na predmete
53.COG	Zapisivanje riječi u vlastiti rječnik
54.MET	Uporaba medija na engleskom jeziku (npr.pjesme, filmovi...)
55.MET	Samoprovjera uz pomoć testova za provjeru riječi
56.MET	Vježbanje riječi u više navrata
57.MET	Preskakanje ili zanemarivanje nove riječi
58.MET	Nastavak učenja riječi tijekom dužeg razdoblja

Prema Schmittovoj (1997) podjeli, strategije određivanja značenja riječi (DET) su strategije koje pojedinac koristi kako bi otkrio značenje novih riječi, poput korištenja različitih rječnika (jednojezični, dvojezični), pogađanja semantičkog značenja riječi iz konteksta i sl., dok društvene strategije (SOC) pomažu pojedincu otkriti značenje novih riječi uz pomoć drugih osoba, poput kolega ili profesora, bilo da učenik traži prijevod na materinski jezik, primjere sinonima i antonima, otkriva semantičko značenje riječi radom u grupi i dr. Strategije pamćenja (MEM) uključuju zapamćivanje riječi uz pomoć sinonima, antonima, semantičkih mapa, korištenjem idiomatskih izraza i sl. Kognitivne strategije (COG) temelje se na ponavljanju (usmenom ili pismenom), stvaranju lista riječi ili vlastitih rječnika, dok se metakognitivne strategije (MET) odnose na autoevaluaciju i promišljanje o raznim elementima u procesu učenja, jednako kao i o analizi elemenata koji bi se mogli poboljšati.

6. UČENJE SLOVENSKEG KAO STRANOG JEZIKA

Posljednih se godina pridaje sve više pažnje poučavanju slovenskog, kako na tečajevima stranih jezika, tako i na fakultetima, gdje je studentima omogućeno studiranje tog jezika. Lektorati i studij slovenskog jezika dostupni su u 55 fakulteta na svijetu (Nidorfer Šiškovič, Zupan Sosič, 2009:120), što nam zapravo pokazuje koliko je slovenski prisutan u svijetu, iako nije globalan jezik poput engleskog ili njemačkog.

Kako se kod učenja SJ/J2 često služimo svojim materinjim jezikom koji koristimo kao pomoć u procesu učenja, mogli bismo reći da bi učenje slovenskog jezika govorniku hrvatskog jezika trebalo biti lakše nego govorniku npr. engleskog jezika. Iako su hrvatski i slovenski jezik genetski vrlo bliski, susjedni jezici (Peti Stantić, 2014), a samim time dijele dio vokabulara, korištenje jednog može imati pozitivan utjecaj kod učenja drugog, ali isto tako pozitivan utjecaj može postati i negativan.

Učenicima koji dolaze iz pograničnih područja ponekad je lakše učiti slovenski, prvo, zato što su se već susretali sa slovenskim jezikom, iako ne nužno formalno, tako da posjeduju neki osnovni vokabular i imaju "u uhu" neke gramatičke strukture, a drugo, zato što u njihovu dijalektalnom govoru postoje slične ili iste riječi i jezične konstrukcije koje su im poznate. No to ne znači da će osoba koja nije iz pograničnog područja i koja se još nije susretala sa slovenskim jezikom slabije ovladati tim jezikom. Kao i kod ostalih jezika, tako i slučaju slovenskog i hrvatskog važnu ulogu imaju razni faktori, poput afektivnih čimbenika, koji su ponekad i presudni.

Zbog sličnosti između ovih dvaju jezika hrvatski studenti slovenskog jezika puno puta u zabludi koriste neke riječi za koje znaju da postoje u slovenskom, a iste postoje i u hrvatskom, a ne razmišljaju da je možda riječ o lažnim prijateljima, upravo zbog tog uvjerenja o međusobnoj jezičnoj sličnosti. Dobar primjer za to je riječ "grad" koja postoji i u hrvatskom jeziku ali u slovenskom, no riječ je o lažnim prijateljima, jer u hrvatskom predstavlja "veliko naseljeno mjesto u kojem je većina stanovništva zaposlena u nepoljoprivrednim djelatnostima" (HJP), dok u slovenskom ta riječ predstavlja "dvorac". Kao što možemo vidjeti na ovome primjeru, riječ je o dvjema semantički potpuno različitim riječima, iako je njihov morfološki oblik isti. U ovakvim bi slučajevima, kada je riječ o lažnim prijateljima, učenik iz

nekog pograničnog područja bio možda u maloj prednosti, no ne nužno. Važno je napomenuti da kontekst u kojem se riječ nalazi ima ključnu ulogu u otkrivanju pravih ili lažnih prijatelja⁸.

Teško je odrediti u kojoj mjeri hrvatski jezik ima pozitivan utjecaj na učenje slovenskog jezika, no činjenica je da preuopćavanje i primjena pravila, struktura i riječi hrvatskog jezika na slovenski ima negativan utjecaj u procesu ovladavanja jezikom. Stoga je važno istražiti kako hrvatski učenici, u ovome slučaju hrvatski studenti slovenskog jezika, ovladavaju vokabularom te koje strategije najviše koriste kako bi postigli svoj cilj, a to je što veći repertoar riječi kako bi mogli nesmetano komunicirati s ostalim govornicima bez straha od prekida u komunikaciji zbog nedovoljnog opsega vokabulara.

⁸ Pravi i lažni prijatelji, osim konteksta, ovise i o nekoliko aspekata; fonološkom, morfološkom, sematičkom i pragmatičkom aspektu, vidi više u A.Peti Stantić (2014): *Pravi in lažni slovenski in hrvaški prijatelji*

7. REZULTATI ISTRAŽIVANJA O STRATEGIJAMA USVAJANJA VOKABULARA STUDENATA SLOVENSKEG JEZIKA U HRVATSKOJ

7.1. CILJ ISTRAŽIVANJA

Glavni cilj ovog istraživanja bio je istražiti koje strategije hrvatski studenti najviše koriste prilikom usvajanja vokabulara slovenskog jezika, a koje najmanje. Osim toga, cilj je i istražiti koje strategije smatraju najkorisnijima, a koje najmanje korisnima i podudaraju li se najčešće korištene strategije sa strategijama koje smatraju najviše korisnima, kao i podudaraju li se najmanje korištene strategije s onima koje smatraju najmanje korisnima. Ujedno ćemo istražiti i postoje li razlike u korištenju strategija, ovisno o stupnju učenja slovenskog jezika, tj. postoji li razlika u korištenju strategija između studenata preddiplomskog i diplomskog studija.

7.2. METODOLOGIJA

7.2.1. Sudionici

U ovome istraživanju sudjelovalo je 45 studenata slovenskog jezika Filozofskog fakulteta u Zagrebu, od čega je 26 studenata na preddiplomskom, a 19 na diplomskom studiju. U istraživanju su sudjelovale 4 muške osobe i 41 ženska osoba, a od toga ih se 68,9% već susretalo sa slovenskim jezikom prije studija, dok se 31,9% nije susretao sa slovenskim jezikom prije studija.

7.2.2. Postupak

Istraživanje je provedeno krajem ljetnog semestra akademske godine 2016./2017. putem online ankete. Anketa se sastojala od 56 pitanja o stupnju upotrebe i stupnju korisnosti pojedinih strategija. Anketa se sastojala od 3 dijela: u prvome su dijelu sudionici trebali ispuniti polja s demografskim podacima, u drugome dijelu su se istraživale strategije koje koriste prilikom otkrivanja značenja novih riječi, a u trećem dijelu strategije za utvrđivanje značenja riječi s kojima su se već susreli. U prvom dijelu, prilikom ispunjavanja demografskih podataka, sudionici su trebali označiti spol, dob, godinu studija, drugu studijsku grupu na Odsjeku za južnoslavenske jezike i književnosti, kao i drugu studijsku grupu na razini fakulteta, mjesto stanovanja. Uz to su trebali odgovoriti na pitanje jesu li se susreli sa slovenskim jezikom prije studija i u idućem pitanju navesti gdje su se susreli sa slovenskim jezikom u slučaju da je odgovor na prethodno pitanje bio potvrđan. Kao što možemo vidjeti,

postoje razni faktori poput dobi, razine znanja, druge studijske grupe i dr., koji su mogli imati utjecaj na samo korištenje strategija, no u ovome istraživanju nisu svi uzeti u obzir zbog nedovoljnog broja ispitanika koji su odgovarali na pojedina pitanja. Anketa je bila anonimna, a prikupljanje rezultata trajalo je oko mjesec dana.

7.2.3. Instrumenti

Anketa se sastojala od 28 pitanja o stupnju korištenja pojedinih strategija i 28 pitanja o stupnju korisnosti tih strategija. Popis strategija temelji se na Schmittovoj (1997) podjeli strategija o usvajanju vokabulara, koji je za potrebe ovog rada doraden, a odgovori na pitanja bili su ponuđeni u obliku Likertove skale, s brojevima od 1-5⁹. Na samom početku ankete, bilo je potrebno ispuniti polja s demografskim podacima kao što smo to spomenuli u prethodnom poglavlju. U drugom dijelu ankete bile su im ponuđene strategije, a ispitanici su morali označiti brojevima od 1-5 koliko često koriste pojedinu strategiju i smatraju li je korisnom. Svi sudionici su riješili anketu do kraja, a sama anketa bila je na hrvatskom jeziku.

Tablica 5. Strategije korištene u upitniku za potrebe istraživanja sa studentima slovenskog jezika

STRATEGIJE OTKRIVANJA ZNAČENJA NOVE RIJEČI
1. Služim se jednojezičnim rječnikom
2. Služim se dvojezičnim rječnikom
3. Pogađam značenje riječi iz konteksta
4. Postavljam pitanje profesoru o prijevodu na materinski jezik
5. Postavljam pitanje profesoru o parafrazi ili sinonimu za novu riječ
6. Postavljam pitanje profesoru o rečenicama koje sadrže novu riječ
7. Postavljam pitanja drugim kolegama o semantičkom značenju riječi
8. Otkrivam značenje radom u skupini
9. Komuniciram s izvornim govornicima
ZA UTVRĐIVANJE RIJEČI S KOJIMA SE POJEDINAC KOJI UČI JEZIK VEĆ SUSREO

⁹ 1-nikada, 2-rijetko, 3-ponekad, 4-često, 5-uvijek

10. Riječ u mislima povežem sa slikom značenja ¹⁰
11. U mislim povezujem riječ s riječima koje su slične morfološki i/ili fonološki
12. Povezujem riječ s njezinim sinonimima i antonimima
13. Grupiram riječi prilikom učenja
14. Koristim nove riječi u rečenici
15. Proučavam napisani oblik riječi
16. Proučavam zvučni oblik riječi
17. Izgovaram riječ naglas tijekom učenja tijekom učenja
18. Više puta u sebi izgovorim riječ
19. Kod kuće redovito ponavljam riječi
20. Zamišljam oblik riječi
21. Pamtim vrstu riječi
22. Usmeno ponavljam riječi
23. Pismeno ponavljam riječi
24. Ispisujem popis riječi u svoj rječnik
25. Slušam pjesme na slovenskom jeziku
26. Gledam filmove/emisije na slovenskom jeziku
27. Čitam knjige/časopise na slovenskom jeziku
28. Riječ zapamtim tako da zamislim situaciju u kojoj bi se koristila

¹⁰ Ovu strategiju bismo mogli poistovjetiti sa strategijom stvaranja mentalnih asocijacija. To zapravo znači da je ovdje riječ o slici koju pojedinac zamisli nakon što čuje neku riječ. Slike nisu jednake kod svakog pojedinca zato što svatko obrađuje informacije na drugačiji način i stvara iste prema vlastitim iskustvima, pa samo stvaranje slike značenja ovisi o mentalnom leksikonu pojedinca.

7.3. REZULTATI ISTRAŽIVANJA

U ovom ćemo poglavlju prikazati rezultate provedenog istraživanja. Rezultati će biti prikazani u nekoliko potpoglavlja, pa ćemo tako najprije vidjeti 5 strategija koje se najviše koriste, 5 strategija koje se najmanje koriste, 5 strategija koje se smatraju najkorisnijima i 5 strategija koje se smatraju najmanje korisnima, i to na primjeru svih studenata (45). Nakon toga ćemo te iste podatke prikazati posebno za preddiplomski i diplomski studij, a na kraju ćemo usporediti rezultate.

7.3.1. Svi studenti

U ovom potpoglavlju prikazujemo rezultate svih studenata (45) slovenskog jezika koji su sudjelovali u istraživanju. U tablici 6 vidimo 5 strategija koje studenti koriste najviše.

Tablica 6. Strategije koje svi studenti (45) slovenskog jezika najviše koriste

	N	<u>Nikada</u>	<u>Rijetko</u>	<u>Ponekad</u>	<u>Često</u>	<u>Uvijek</u>	Srednja vrijednost	SD
1. Riječ u mislima povežem sa slikom značenja.	45	4,4%	4,4%	22,2%	31,1%	37,8%	3,93	1,095
2. Služim se dvojezičnim rječnikom.	45	4,4%	8,9%	17,8%	28,9%	40%	3,91	1,164
3. Izgovaram riječ naglas tijekom učenja.	45	6,7%	11,1%	13,3%	28,9%	40%	3,84	1,261
4. Povezujem riječ s riječima koje su slične morfološki i/ili fonološki.	45	4,4%	6,7%	22,2%	40%	26,7%	3,78	1,064
5. Više puta u sebi izgovorim riječ.	45	6,7%	8,9%	13,3%	46,7%	24,4%	3,73	1,136

Analizirajući ove podatke, vidimo da je strategija povezivanja riječi u mislima sa slikom značenja na prvome mjestu kada je riječ o najviše korištenim strategijama. Kada pogledamo koliko često studenti koriste tu strategiju, vidimo da većina studenata, čak 37,8% uvijek koristi tu strategiju, a 31,1% studenata često koristi spomenutu strategiju. Druga najviše korištena strategija je služenje dvojezičnim rječnikom. Jednako kao i kod prve strategije, i kod ove primjećujemo da se većina studenata izjasnila kako ju koristi često ili uvijek. Ostale tri strategije koje se najviše koriste su: izgovaranje riječi naglas, povezivanje riječi s riječima koje su slične morfološki i/ili fonološki i izgovaranje riječi u sebi više puta. Kada pogledamo koliko često se koriste sve spomenute strategije, možemo primijetiti da je raspodjela odgovora

ravnomjerna; mali postotak studenata je odabrao nikada i rijetko, dok je većina odgovorila da često i/ili uvijek koristi te strategije.

Kako bismo dobili jasniju sliku o strategijama koje studenti koriste, a koje ne, potrebno je prikazati i strategije koje su najmanje korištene strategije od strane studenata slovenskog jezika u Hrvatskoj.

Tablica 7. Svi studenti – 5 strategija koje svi studenti (45) slovenskog jezika najmanje koriste

	N	<u>Nikada</u>	<u>Rijetko</u>	<u>Ponekad</u>	<u>Često</u>	<u>Uvijek</u>	Srednja vrijednost	SD
1. Zamišljam oblik riječi.	45	33,3%	26,7%	17,8%	13,3%	8,9%	<u>2,38</u>	1,319
2. Kod kuće redovito ponavljam riječi.	45	17,8%	35,6%	31,1%	11,1%	4,4%	<u>2,49</u>	1,058
3. Pamtim vrstu riječi.	45	22,2%	35,6%	17,8%	6,7%	17,8%	<u>2,62</u>	1,386
4. Postavljam pitanje profesoru o rečenicama koje sadrže novu riječ.	45	22,2%	26,7%	22,2%	11,1%	17,8%	<u>2,76</u>	1,401
5. Ispisujem popis riječi u svoj rječnik.	45	26,7%	17,8%	17,8%	13,3%	24,4%	<u>2,91</u>	1,550

Prema rezultatima analize, najmanje korištena strategija je zamišljanje oblika riječi, s niskom srednjom vrijednošću od 2,38. Za razliku od prve tablice, ovdje vidimo da 33,3% studenata nikada ne koristi spomenutu strategiju, dok je samo 26,7% rijetko koristi. Sličan uzorak primjećujemo i kod ostale četiri strategije, a one su: redovito ponavljanje riječi kod kuće, zapamćivanje vrste riječi, postavljanje pitanja profesoru o rečenicama koje sadrže novu riječ i ispisivanje popisa riječi u svoj rječnik. Kod svih 5 strategija većina studenata je odgovorila kako nikada ili rijetko koristi spomenute strategije, dok je samo nekolicina odgovorila kako te strategije koristi ponekad, često ili uvijek.

Kako bismo kasnije mogli usporediti koriste li studenti one strategije koje smatraju najviše korisnima, najprije je potrebno prikazati koje strategije studenti smatraju najkorisnijima.

Tablica 8. Svi studenti – 5 strategija koje svi studenti (45) slovenskog jezika smatraju najkorisnijima

	N	<u>Nikada</u>	<u>Rijetko</u>	<u>Ponekad</u>	<u>Često</u>	<u>Uvijek</u>	Srednja vrijednost	SD
1. Komuniciram s izvornim govornicima.	45	2,2%	0%	2,2%	13,3%	82,2%	<u>4,73</u>	0,720
2. Čitam knjige/časopise na slovenskom jeziku.	45	2,2%	0%	13,3%	15,6%	68,9%	<u>4,49</u>	0,895

3. Služim se dvojezičnim rječnikom.	45	0%	0%	17,8%	20%	62,2%	4,44	0,785
4. Gledam filmove/emisije na slovenskom jeziku.	45	0%	0%	26,7%	11,1%	62,2%	4,36	0,883
5. Postavljam pitanje profesoru o parafrazi ili sinonimu za novu riječ.	45	2,2%	4,4%	13,3%	22,2%	57,8%	4,29	1,014

Kada je riječ o strategijama koje studenti smatraju najkorisnijima, možemo primijetiti da se mišljenja studenata podudaraju u većoj mjeri. Naime, većina studenata smatra da je komunikacija s izvornim govornicima daleko najkorisnija strategija prilikom usvajanja vokabulara slovenskog jezika. Analiza rezultata pokazala je da 82,2% studenata smatra kako je ova strategija uvijek korisna, a 13,3% smatra kako je ova strategija često korisna. Primjećujemo i mali postotak studenata (2,2%) koji smatraju kako je ta strategija korisna ponekad ili nije korisna nikada (2,2%), dok nitko ne smatra da je komunikacija s izvornim govornicima rijetko korisna. Kada pogledamo ostale strategije, poput čitanja knjiga i/ili časopisa na slovenskom jeziku, služenja dvojezičnim rječnikom, gledanja filmova i/ili emisija na slovenskom jeziku i postavljanja pitanja profesoru o parafrazi ili sinonimu za novu riječ, primjećujemo sličan uzorak kada je riječ o postocima koji prikazuju koliko su često te strategije korisne prema mišljenju studenata. Iako sami postoci nisu toliko visoki kao kod prve strategije u tablici 8., ipak primjećujemo kako većina studenata smatra da su te strategije korisne uvijek ili često.

U nastavku ćemo prikazati strategije koje studenti smatraju najmanje korisnima prilikom usvajanja vokabulara slovenskog jezika.

Tablica 9. Svi studenti – 5 strategija koje svi studenti(45) slovenskog jezika smatraju najmanje korisnima

	N	<u>Nikada</u>	<u>Rijetko</u>	<u>Ponekad</u>	<u>Često</u>	<u>Uvijek</u>	Srednja vrijednost	SD
1. Zamišljam oblik riječi.	45	22,2%	20%	28,9%	15,6%	13,3%	2,78	1,330
2. Pamtim vrstu riječi.	45	8,9%	22,2%	31,1%	17,8%	20%	3,18	1,248
3. Postavljam pitanja drugim kolegama o semantičkom značenju riječi.	45	8,9%	17,8%	24,4%	31,1%	17,8%	3,31	1,221
4. Otkrivam značenje radom u skupini.	45	11,1%	6,7%	35,6%	28,9%	17,8%	3,36	1,190

5. Proučavam napisani oblik riječi.	45	11,1%	17,8%	22,2%	17,8%	31,1%	3,40	1,388
--	----	-------	-------	-------	-------	-------	-------------	-------

Kao što možemo vidjeti u tablici 9., najmanje korisna strategija je zamišljanje oblika riječi. Iako ne postoje velike razlike u postocima kada pogledamo stupanj korištenja ove strategije, primjećujemo da je srednja vrijednost dosta niska, što nam ukazuje na to da većina studenata smatra kako ova strategija nije previše korisna prilikom usvajanja vokabulara. Osim spomenute strategije, najmanje korisne prema mišljenju studenata su: zapamćivanje vrste riječi, postavljanje pitanja drugim kolegama o semantičkom značenju riječi, otkrivanje značenja radom u skupini i proučavanje napisanog oblika riječi. Unatoč niskoj srednjoj vrijednosti, zbog koje se i nalaze među pet najmanje korisnih strategija, kada pogledamo postotke, primjećujemo da dio studenata ipak smatra kako bi neke od tih strategija ponekad, pa čak i često, mogle biti korisne prilikom usvajanja vokabulara slovenskog jezika.

U nastavku ćemo prikazati tablicu u kojoj ćemo usporediti srednje vrijednosti strategija koje svi studenti koriste sa srednjim vrijednostima odgovora na pitanje smatraju li tu istu strategiju korisnom. U tablici neće biti prikazane sve strategije koje su bile u anketi, nego samo one strategije kod kojih postoje veće razlike u srednjim vrijednostima

Tablica 10. Usporedba srednjih vrijednosti upotrebe strategija i korisnosti strategija svih studenata (45) slovenskog jezika

STRATEGIJE	Srednja vrijednost	SD
1. Služim se jednojezičnim rječnikom. Smatrate li ovu strategiju korisnom?	2,96 4,00	1,551 1,148
2. Postavljam pitanje profesoru o parafrazi ili sinonimu za novu riječ. Smatrate li ovu strategiju korisnom?	3,36 4,29	1,479 1,014
3. Postavljam pitanje profesoru o rečenicama koje sadrže novu riječ. Smatrate li ovu strategiju korisnom?	2,76 3,78	1,401 1,363
4. Komuniciram s izvornim govornicima. Smatrate li ovu strategiju korisnom?	3,09 4,73	1,459 0,720
5. Kod kuće redovito ponavljam riječi. Smatrate li ovu strategiju korisnom?	2,49 4,13	1,058 1,140
6. Ispisujem popis riječi u svoj rječnik. Smatrate li ovu strategiju korisnom?	2,91 3,98	1,550 1,305
7. Slušam pjesme na slovenskom jeziku. Smatrate li ovu strategiju korisnom?	2,93 4,02	1,558 1,118
8. Gledam filmove/emisije na slovenskom jeziku. Smatrate li ovu strategiju korisnom?	3,02 4,36	1,454 0,883
9. Čitam knjige/časopise na slovenskom jeziku.	3,16	1,445

Pogledamo li pobliže Tablicu 10, vidimo da su kod pojedinih strategija razlike između srednjih vrijednosti uistinu velike. Strategije poput služenja jednojezičnim rječnikom, komunikacije s izvornim govornicima, redovitog ponavljanja riječi kod kuće, ispisivanja riječi u vlastiti rječnik samo su neke koje svi studenti u prosjeku koriste malo, no s druge ih strane ipak smatraju korisnima. Kod strategija redovitog ponavljanja riječi kod kuće i komunikacije s izvornim govornicima vidimo najveće razlike između stupnja korištenja i stupnja korisnosti prema mišljenju studenata. Iako ih prema rezultatima srednjih vrijednosti studenti i ne koriste baš puno, zasigurno ih prema ovim podacima smatraju veoma korisnima.

7.3.2. Preddiplomski studij

Kako bismo imali detaljniji prikaz korištenja strategija, podijelili smo sudionike u nekoliko skupina, a jedna od tih je prema razini studija. U sljedećim tablicama ćemo prikazati rezultate studenata preddiplomskog studija slovenskog jezika u Hrvatskoj.

Tablica 11. Preddiplomski studij – 5 strategija koje studenti slovenskog jezika najviše koriste

	N	<u>Nikada</u>	<u>Rijetko</u>	<u>Ponekad</u>	<u>Često</u>	<u>Uvijek</u>	Srednja vrijednost	SD
1. Riječ u mislima povežem sa slikom značenja.	26	3,8%	3,8%	15,4%	38,5%	38,5%	<u>4,04</u>	1,038
2. Više puta u sebi izgovorim riječ.	26	7,7%	7,7%	11,5%	50%	23,1%	<u>3,73</u>	1,151
3. Izgovaram riječ naglas tijekom učenja.	26	11,5%	7,7%	23,1%	15,4%	42,3%	<u>3,69</u>	1,408
4. Pogađam značenje riječi iz konteksta.	26	0%	15,4%	26,9%	30,8%	26,9%	<u>3,69</u>	1,050
5. Postavljam pitanje profesoru o prijevodu na materinski jezik.	26	11,5%	3,8%	26,9%	23,1%	34,6%	<u>3,65</u>	1,325
6. Povezujem riječ s riječima koje su slične morfološki i/ili fonološki.	26	7,7%	3,8%	26,9%	42,3%	19,2%	<u>3,62</u>	1,098

Na samom početku primjećujemo da se u ovoj tablici nalazi šest najčešće korištenih strategija, umjesto pet. Razlog tomu je što je srednja vrijednost kod dvije strategije potpuno ista, kao što

možemo vidjeti u tablici. No, kada pogledamo stupanj korištenja ovih dviju strategija, vidimo da se postoci uvelike razlikuju, bez obzira na jednaku srednju vrijednost. Kod strategije izgovaranja riječi naglas, skoro polovica studenata preddiplomskog studija slovenskog jezika, čak 42,3% uvijek koristi tu strategiju, dok kod strategije pogađanja značenja riječi iz konteksta možemo primijetiti da su postoci stupnja korištenja ravnomjernije raspoređeni, a isto tako prema rezultatima, vidimo da nema studenta koji nikada ne koristi tu strategiju. Osim dviju spomenutih strategija, studenti koriste još strategije poput povezivanja riječi sa slikom značenja u mislima, povezivanja riječi s riječima koje su slične morfološki i/ili fonološki, pogađanja značenja riječi iz konteksta i postavljanje pitanje profesoru o prijevodu na materinski jezik. Kod svih spomenutih strategija možemo primijetiti da većina studenata te strategije koristi često i uvijek, dok ih samo manji broj koristi ponekad, rijetko ili nikad.

U nastavku ćemo prikazati najmanje korištene strategije studenata slovenskog jezika preddiplomskog studija.

Tablica 12. Preddiplomski studij – 5 strategija koje studenti slovenskog jezika najmanje koriste

	N	<u>Nikada</u>	<u>Rijetko</u>	<u>Ponekad</u>	<u>Često</u>	<u>Uvijek</u>	Srednja vrijednost	SD
1. Služim se jednojezičnim rječnikom.	26	46,2%	19,2%	15,4%	7,7%	11,5%	2,19	1,415
2. Zamišljam oblik riječi.	26	34,6%	30,8%	19,2%	7,7%	7,7%	2,23	1,243
3. Pamtim vrstu riječi.	26	23,1%	46,2%	11,5%	7,7%	11,5%	2,38	1,267
4. Gledam filmove/emisije na slovenskom jeziku.	26	30,8%	34,6%	11,5%	3,8%	19,2%	2,46	1,476
5. Kod kuće redovito ponavljam riječi.	26	19,2%	30,8%	34,8%	11,5%	3,8%	2,50	1,068

Kada govorimo o pet najmanje korištenih strategija studenata preddiplomskog studija slovenskog jezika, vidimo da se na prvom mjestu nalazi strategija služenja jednojezičnim rječnikom sa srednjom vrijednošću 2,19. Kada pobliže pogledamo postotke koji prikazuju stupanj korištenja, vidimo da skoro polovica studenata, čak 46,2% nikada ne koristi ovu strategiju, a dok je samo mali broj koristi rijetko, ponekad, često ili uvijek. Ostale strategije koje studenti najmanje koriste su: zamišljanje oblika riječi, zapamćivanje vrste riječi, gledanje filmova iil emisija na slovenskom jeziku i redovito ponavljanje riječi kod kuće. Primjećujemo da su srednje vrijednosti za svih pet strategija vrlo niske, a kada pobliže pogledamo postotke

koji nam prikazuju stupanj korištenja, možemo zaključiti kako većina studenata spomenute strategije koristi rijetko ili ih uopće ne koristi.

Kako bismo mogli utvrditi podudaraju li se strategije koje studenti preddiplomskog studija najviše koriste s onima koje smatraju najkorisnijima, u nastavku ćemo prikazati strategije koje su prema mišljenju studenata preddiplomskog studija slovenskog jezika, najkorisnije.

Tablica 13. Preddiplomski studij – 5 strategija koje studenti slovenskog jezika smatraju najkorisnijima

	N	<u>Nikada</u>	<u>Rijetko</u>	<u>Ponekad</u>	<u>Često</u>	<u>Uvijek</u>	Srednja vrijednost	SD
1. Komuniciram s izvornim govornicima.	26	0%	0%	3,8%	19,2%	76,9%	<u>4,73</u>	0,533
2. Riječ u mislima povežem sa slikom značenja.	26	0%	0%	15,4%	26,9%	57,7%	<u>4,42</u>	0,758
3. Čitam knjige/časopise na slovenskom jeziku.	26	3,8%	0%	19,2%	11,5%	65,4%	<u>4,35</u>	1,056
4. Služim se dvojezičnim rječnikom.	26	0%	0%	23,1%	19,2%	57,7%	<u>4,35</u>	0,846
5. Gledam filmove/emisije na slovenskom jeziku.	26	0%	0%	30,8%	11,5%	57,7%	<u>4,27</u>	0,919
6. Kod kuće redovito ponavljam riječi.	26	3,8%	3,8%	15,4%	19,2%	57,7%	<u>4,23</u>	1,107

Kao što možemo vidjeti u tablici, prema mišljenju studenta preddiplomskog studija najkorisnija strategija je komunikacija s izvornim govornicima. Srednja vrijednost je visokih 4,73, a čak 76,9% studenata smatra da je ova strategija uvijek korisna. Osim spomenute, strategije koje smatraju korisnima su povezivanje riječi u mislima sa slikom značenja, čitanje knjiga i/ili časopisa na slovenskom jeziku, služenje dvojezičnim rječnikom, gledanje filmova i/ili emisija na slovenskom jeziku. Kada pogledamo rezultate, svih šest strategija ima vrlo visoku srednju vrijednost, ali i vidimo da većina studenata (više od 57%), za svaku od navedenih strategija smatra da je uvijek korisna, dok samo manji broj njih smatra kako su te strategije korisne često ili ponekad, dok vrijednosti "rijetko" i "nikad" uglavnom nisu zastupljene u ovoj tablici.

U nastavku slijedi prikaz šest najmanje korisnih strategija prema mišljenju studenata preddiplomskog studija slovenskog jezika.

Tablica 14. Preddiplomski studij – 5 strategija koje studenti slovenskog jezika smatraju najmanje korisnima

	N	<u>Nikada</u>	<u>Rijetko</u>	<u>Ponekad</u>	<u>Često</u>	<u>Uvijek</u>	Srednja vrijednost	SD
1. Zamišljam oblik riječi.	26	23,1%	19,2%	38,5%	7,7%	11,5%	<u>2,65</u>	1,263
2. Proučavam napisani oblik riječi.	26	15,4%	19,2%	30,8%	19,2%	15,4%	<u>3,00</u>	1,296
3. Proučavam zvučni oblik riječi.	26	7,7%	26,9%	30,8%	19,2%	15,4%	<u>3,08</u>	1,197
4. Pamtim vrstu riječi.	26	7,7%	26,9%	26,9%	19,2%	19,2%	<u>3,15</u>	1,255
5. Postavljam pitanja drugim kolegama o semantičkom značenju riječi.	26	11,5%	19,2%	19,2%	30,8%	19,2%	<u>3,27</u>	1,313
6. Otkrivam značenje radom u skupini.	26	15,4%	7,7%	26,9%	34,6%	15,4%	<u>3,27</u>	1,282

Na prvome mjestu nalazi se strategija zamišljanja oblika riječi, koja se smatra najmanje korisnom. Zatim slijede proučavanje napisanog oblika riječi, zapamćivanje vrste riječi, postavljanje pitanja drugim kolegama o semantičkom značenju riječi i otkrivanje značenja radom u skupini. Kada pobliže analiziramo postotke, primjećujemo da preko 30% studenata smatra kako su prve tri strategije ponekad korisne, dok za posljednje dvije smatraju kako su često korisne. Bez obzira na to, zbog svoje niske srednje vrijednosti ovih šest strategija je prema mišljenju studenata, najmanje korisno kod usvajanja vokabulara slovenskog jezika.

Tablica 15. Usporedba srednjih vrijednosti upotrebe strategija i korisnosti strategija studenata preddiplomskog studija (26) slovenskog jezika

STRATEGIJE	Srednja vrijednost	SD
1. Služim se dvojezičnim rječnikom.	<u>3,50</u>	1,273
Smatrate li ovu strategiju korisnom?	<u>4,35</u>	0,846
2. Služim se jednojezičnim rječnikom.	<u>2,19</u>	1,415
Smatrate li ovu strategiju korisnom?	<u>3,69</u>	1,258
3. Postavljam pitanje profesoru o parafrazi ili sinonimu za novu riječ.	<u>3,15</u>	1,461
Smatrate li ovu strategiju korisnom?	<u>4,19</u>	1,059
4. Postavljam pitanje profesoru o rečenicama koje sadrže novu riječ.	<u>2,77</u>	1,451
Smatrate li ovu strategiju korisnom?	<u>3,62</u>	1,359
5. Komuniciram s izvornim govornicima.	<u>2,69</u>	1,408

Smatrate li ovu strategiju korisnom?	<u>4,73</u>	0,533
6. Grupiram riječi prilikom učenja.	<u>2,85</u>	1,377
Smatrate li ovu strategiju korisnom?	<u>3,62</u>	1,299
7. Koristim nove riječi u rečenici.	<u>3,46</u>	0,948
Smatrate li ovu strategiju korisnom?	<u>4,12</u>	0,952
8. Kod kuće redovito ponavljam riječi.	<u>2,50</u>	1,068
Smatrate li ovu strategiju korisnom?	<u>4,23</u>	1,107
9. Ispisujem popis riječi u svoj rječnik.	<u>2,77</u>	1,478
Smatrate li ovu strategiju korisnom?	<u>3,92</u>	1,440
10. Slušam pjesme na slovenskom jeziku.	<u>2,65</u>	1,696
Smatrate li ovu strategiju korisnom?	<u>3,96</u>	1,148
11. Gledam filmove/emisije na slovenskom jeziku.	<u>2,46</u>	1,476
Smatrate li ovu strategiju korisnom?	<u>4,27</u>	0,919
12. Čitam knjige/časopise na slovenskom jeziku.	<u>2,58</u>	1,501
Smatrate li ovu strategiju korisnom?	<u>4,35</u>	1,056

U tablici 15. prikazan je nešto veći broj strategija nego što je to bio slučaj u tablici 10. Pogledamo li pobliže ove rezultate, vidimo da se većina strategija podudara sa strategijama iz tablice 10. Studenti preddiplomskog studija u prosjeku jako malo koriste pojedine strategije, no unatoč tome, svjesni su da je svaka od njih veoma korisna. Npr., pogledamo li strategiju 8. u tablici 15., vidimo da je srednja vrijednost korištenja te strategije niskih 2,58, što nam ukazuje na to da studenti preddiplomskog studija ne koriste često strategiju redovitog ponavljanja riječi kod kuće, no kada pogledamo odmah ispod, vidimo da je srednja vrijednost korisnosti te iste strategije visokih 4,23. Zanimljivo je to što postoje tako značajne razlike među srednjim vrijednostima jer nam to ukazuje na to da su studenti preddiplomskog studija svjesni strategija i njihove korisnosti, no unatoč tome ih iz nekog razloga ne žele koristiti u tolikoj mjeri.

7.3.3. Diplomski studij

Kao što smo spomenuli u prethodnom potpoglavlju, sudionike ovog istraživanja podijelili smo u nekoliko skupina, stoga ćemo u nastavku prikazati rezultate studenata diplomskog studija slovenskog jezika.

Tablica 16. Diplomski studij – 5 strategija koje studenti slovenskog jezika koriste najviše

	N	Nikada	Rijetko	Ponekad	Često	Uvijek	Srednja vrijednost	SD
1. Služim se dvojezičnim rječnikom.	19	0%	0%	10,5%	31,6%	57,9%	4,47	0,697
2. Riječ u mislima povežem sa slikom značenja.	19	0%	5,3%	10,5%	42,1%	42,1%	4,21	0,855
3. Izgovaram riječ naglas tijekom učenja.	19	0%	15,8%	0%	47,4%	36,8%	4,05	1,026
4. Služim se jednojezičnim rječnikom.	19	0%	15,8%	5,3%	42,1%	36,8%	4,00	1,054
5. Povezujem riječ s riječima koje su slične morfološki i/ili fonološki.	19	0%	10,5%	15,8%	36,8%	36,8%	4,00	1,000
6. Proučavam zvučni oblik riječi.	19	0%	5,3%	31,6%	26,3%	36,8%	3,95	0,970
7. Čitam knjige/časopise na slovenskom jeziku.	19	0%	5,3%	26,3%	36,8%	31,6%	3,95	0,911

Kada je riječ o studentima diplomskog studija slovenskog jezika, vidimo da je strategija koju najviše koriste služenje dvojezičnim rječnikom, čak 57,9% uvijek koristi tu strategiju. Ostale strategije koje najviše koriste su povezivanje riječi u mislima sa slikom značenja, izgovaranje riječi naglas, korištenje jednojezičnog rječnika, povezivanje riječi s riječima koje su slične morfološki i/ili fonološki, a osim toga studenti još i proučavaju zvučni oblik riječi. Prema podacima, većina studenata često ili uvijek koristi spomenute strategije, a isto tako možemo primijetiti da nema studenta na diplomskom studiju koji nikada ne koristi bilo koju od ovih strategija.

Tablica 17. Diplomski studij – 5 strategija koje studenti slovenskog jezika koriste najmanje

	N	Nikada	Rijetko	Ponekad	Često	Uvijek	Srednja vrijednost	SD
1. Kod kuće redovito ponavljam riječi.	19	15,8%	42,1%	26,3%	10,5%	5,3%	<u>2,47</u>	1,073
2. Zamišljam oblik riječi.	19	31,6%	21,1%	15,8%	21,1%	10,5%	<u>2,58</u>	1,427
3. Postavljam pitanje profesoru o rečenicama koje sadrže novu riječ.	19	21,1%	26,3%	26,3%	10,5%	15,8%	<u>2,74</u>	1,368
4. Otkrivam značenje radom u skupini.	19	21,1%	15,8%	26,3%	31,6%	5,3%	<u>2,84</u>	1,259
5. Pamtim vrstu riječi.	19	21,1%	21,1%	26,3%	5,3%	26,3%	<u>2,95</u>	1,508

Kod najmanje korištenih strategija među studentima diplomskog studija slovenskog jezika, na prvom je mjestu strategija redovitog ponavljanja riječi kod kuće. Skoro polovica studenata, 42,1% rijetko koristi spomenutu strategiju, dok ju samo 5,3% koristi uvijek. Ostale četiri strategije koje se nalaze u ovoj tablici, imaju malo manje izražene razlike u stupnju korištenja u usporedbi s prvom strategijom.

U nastavku ćemo prikazati najkorisnije strategije prema mišljenju studenata diplomskog studija.

Tablica 18. Diplomski studij – 5 strategija koje studenti slovenskog jezika smatraju najkorisnijima

	N	Nikada	Rijetko	Ponekad	Često	Uvijek	Srednja vrijednost	SD
1. Komuniciram s izvornim govornicima.	19	5,3%	0%	0%	5,3%	89,5%	<u>4,74</u>	0,933
2. Čitam knjige/časopise na slovenskom jeziku.	19	0%	0%	5,3%	21,1%	73,7%	<u>4,68</u>	0,582
3. Služim se dvojezičnim rječnikom.	19	0%	0%	10,5%	21,1%	68,4%	<u>4,58</u>	0,692
4. Gledam filmove/emisije na slovenskom jeziku.	19	0%	0%	21,1%	10,5%	68,4%	<u>4,47</u>	0,841
5. Služim se jednojezičnim rječnikom.	19	0%	5,3%	5,3%	31,6%	57,9%	<u>4,42</u>	0,838
6. Postavljam pitanje profesoru o parafrazi ili sinonimu za novu riječ.	19	0%	10,5%	0%	26,3%	63,2%	<u>4,42</u>	0,961
7. Povezujem riječ s njezinim sinonimima i antonimima.	19	0%	0%	15,8%	26,3%	57,9%	<u>4,42</u>	0,769
8. Koristim nove riječi u rečenici.	19	0%	0%	15,8%	26,3%	57,9%	<u>4,42</u>	0,769
9. Izgovaram riječ naglas tijekom učenja.	19	0%	5,3%	5,3%	31,6%	57,9%	<u>4,42</u>	0,838

Kao što možemo vidjeti, u ovoj tablici imamo najveći broj strategija dosad. Za većinu strategija u ovoj tablici studenti smatraju da su korisne uvijek ili često, dok ih samo manji broj smatra da su korisne ponekad ili rijetko. Prema rezultatima, najkorisnija strategija je komuniciranje s izvornim govornicima, a prema mišljenju 89,5% studenata ova strategija je uvijek korisna. Ostale strategije koje studenti diplomskog studija smatraju korisnima su čitanje knjiga i/ili časopisa na slovenskom jeziku, služenje dvojezičnim rječnikom, postavljanje pitanja profesoru o parafrazi ili sinonimu za novu riječ, povezivanje riječi s njezinim sinonimima i antonimima, korištenje novih riječi u rečenici i izgovaranje riječi naglas. Za sve spomenute strategije, više od 57% studenata diplomskog studija smatra kako su uvijek korisne.

Za razliku od najkorisnijih strategija, kojih kod studenata diplomskog studija ima nešto više, u nastavku ćemo prikazati one strategije koje su prema mišljenju studenata diplomskog studija najmanje korisne za usvajanje vokabulara.

Tablica 19. Diplomski studij – 5 strategija koje studenti slovenskog jezika smatraju najmanje korisnima

	N	Nikada	Rijetko	Ponekad	Često	Uvijek	Srednja vrijednost	SD
1. Zamišljam oblik riječi.	19	21,1%	21,1%	15,8%	26,3%	15,8%	2,95	1,433
2. Pamtim vrstu riječi.	19	10,5%	15,8%	36,8%	15,8%	21,1%	3,21	1,273
3. Postavljam pitanja drugim kolegama o semantičkom značenju riječi.	19	5,3%	15,8%	31,6%	31,6%	15,8%	3,37	1,116
4. Pogađam značenje iz konteksta.	19	10,5%	21,1%	10,5%	31,6%	26,3%	3,42	1,387
5. Otkrivam značenje radom u skupini.	19	5,3%	5,3%	47,4%	21,1%	21,1%	3,47	1,073

Studenti diplomskog studija smatraju da je najmanje korisna strategija zamišljanje oblika riječi, a zatim slijede zapamćivanje vrste riječi, postavljanje pitanja drugim kolegama o semantičkom značenju riječi, pogađanje značenja iz konteksta i otkrivanje značenja radom u skupini. Kada pobliže analiziramo dobivene podatke, primjećujemo da nema velikih razlika između postotaka te da su studenti zapravo podijeljenog mišljenja jesu li spomenute strategije korisne uvijek ili uopće nisu korisne. Osim toga, možemo primijetiti kako se neke od ovdje spomenutih strategija podudaraju sa strategijama koje koriste najmanje, o čemu će biti više govora u idućem poglavlju.

U nastavku ćemo prikazati usporedbu srednjih vrijednosti korištenja i korisnosti strategija studenata diplomskog studija.

Tablica 20. Usporedba srednjih vrijednosti upotrebe strategija i korisnosti strategija studenata diplomskog studija (19) slovenskog jezika

STRATEGIJE	Srednja vrijednost	SD
1. Postavljam pitanje profesoru o prijevodu na materinski jezik.	<u>3,11</u>	1,524
Smatrate li ovu strategiju korisnom?	<u>4,00</u>	1,155
2. Postavljam pitanje profesoru za parafrazu ili sinonim za novu riječ.	<u>3,63</u>	1,499
Smatrate li ovu strategiju korisnom?	<u>4,42</u>	0,961
3. Postavljam pitanje profesoru o rečenicama koje sadrže novu riječ.	<u>2,74</u>	1,368
Smatrate li ovu strategiju korisnom?	<u>4,00</u>	1,374
4. Komuniciram s izvornim govornicima.	<u>3,63</u>	1,383
Smatrate li ovu strategiju korisnom?	<u>4,74</u>	0,933
5. Povezujem riječ s njezinim sinonimima i antonimima.	<u>3,89</u>	0,937
Smatrate li ovu strategiju korisnom?	<u>4,42</u>	0,769
6. Koristim nove riječi u rečenici.	<u>3,79</u>	1,084
Smatrate li ovu strategiju korisnom?	<u>4,42</u>	0,769
7. Kod kuće redovito ponavljam riječi.	<u>2,47</u>	1,073
Smatrate li ovu strategiju korisnom?	<u>4,00</u>	1,202
8. Usmeno ponavljam riječi.	<u>3,16</u>	1,214
Smatrate li ovu strategiju korisnom?	<u>4,11</u>	1,197
9. Pismeno ponavljam riječi.	<u>3,11</u>	1,286
Smatrate li ovu strategiju korisnom?	<u>4,00</u>	1,333
10. Ispisujem popis riječi u svoj rječnik.	<u>3,11</u>	1,663
Smatrate li ovu strategiju korisnom?	<u>4,05</u>	1,129
11. Slušam pjesme na slovenskom jeziku.	<u>3,32</u>	1,293
Smatrate li ovu strategiju korisnom?	<u>4,11</u>	1,100

Možemo primijetiti da se većina strategija podudara s onima u tablicama 10. i 15., što je i očekivano. No pogledamo li srednje vrijednosti, kod studenata diplomskog studija vidimo

napredak u smislu korištenja pojedinih strategija. Unatoč tome što postoje značajne razlike u srednjim vrijednostima između korištenja i korisnosti pojedinih strategija, vidimo da studenti diplomskog studija u prosjeku više koriste strategije nego studenti preddiplomskog studija. Iako, postoje dvije strategije s izrazito niskom srednjom vrijednošću, a to su redovito ponavljanje riječi kod kuće (jednako kao i kod studenata preddiplomskog studija) s niskim prosjekom od 2,47 i postavljanje pitanja profesoru o rečenicama koje sadrže novu riječ s isto tako niskim prosjekom od 2,74.

Prikazom rezultata svih studenata i usporedbom rezultata studenata preddiplomskog i diplomskog studija slovenskog jezika, mišljenja studenata kod pojedinih se strategija preklapaju, dok se kod drugih strategija potpuno razlikuju. Iako su studenti diplomskog studija pokazali veći stupanj korištenja i svjesnosti o samim strategijama kao i o njihovoj korisnosti, možemo reći da, gledajući sve zajedno, studenti slovenskog jezika u prosjeku malo koriste strategije koje su im dostupne kako bi si olakšali usvajanje vokabulara.

7.4. RASPRAVA

Tijekom prikazivanja rezultata istraživanja vidjeli smo da je strategija koju studenti slovenskog jezika u Hrvatskoj najviše koriste povezivanje riječi u mislima sa slikom značenja. Odmah iza spomenute strategije dolaze služenje dvojezičnim rječnikom, izgovaranje riječi naglas tijekom učenja, povezivanje riječi s riječima koje su im slične morfološki i/ili fonološki i izgovaranje riječi u sebi više puta. Za razliku od strategija koje koriste najviše, one koje koriste najmanje su zamišljanje oblika riječi, redovito ponavljanje riječi kod kuće, zapamćivanje vrste riječi, postavljanje pitanja profesoru o rečenicama koje sadrže novu riječ i ispisivanje popisa riječi u svoj rječnik. Kada ih pobliže analiziramo, vidimo da metakognitivne strategije poput redovitog ponavljanja riječi kod kuće i kognitivne poput ispisivanja popisa riječi u svoj rječnik, nisu popularne među studentima slovenskog jezika, a razlog tomu može biti nedovoljna osviještenost same upotrebe strategija prilikom učenja stranog i/ili drugog jezika.

Kada usporedimo strategije koje studenti najviše koriste s onima koje smatraju najkorisnijima, dolazimo do zanimljivog zaključka. Naime, strategije se ne podudaraju, osim jedne, a to je korištenje dvojezičnog rječnika. Ostale četiri strategije su različite, što je veoma zanimljivo, s obzirom na to da prilikom usvajanja novog i/ili ponavljanja poznatog vokabulara studenti koriste jedne strategije, ali te iste se ne nalaze među onima koje smatraju najviše korisnima. Studenti daleko najkorisnijom strategijom smatraju komunikaciju s izvornim govornicima, a iza nje su čitanje knjiga i/ili časopisa na slovenskom jeziku, služenje dvojezičnim rječnikom, gledanje filmova i/ili emisija na slovenskom jeziku i postavljanje pitanja profesoru o parafrazi ili sinonimu za novu riječ. Kao što vidimo, studenti su odabrali strategije u kojima su pasivno izloženi slovenskom jeziku, kroz čitanje ili gledanje određenog sadržaja. Studenti su svjesni da je izloženost sadržaju na slovenskom jeziku dobra za njihov proces učenja, bilo da je riječ o aktivnoj izloženosti kroz komunikaciju s izvornim govornicima ili pasivnoj izloženosti kroz razne medije, no zanimljivo je da bez obzira na to, te iste strategije koje smatraju najkorisnijima, zapravo ne koriste.

Usporedbom strategija koje koriste najmanje i koje smatraju najmanje korisnima, primjećujemo da se podudaraju dvije strategije; zamišljanje oblika riječi i zapamćivanje vrste riječi. Prema rezultatima analize, studenti smatraju da dvije prethodno spomenute strategije nisu posebno korisne kada je riječ o usvajanju vokabulara. Isto tako, kada pognije pogledamo

tablice, možemo primijetiti da društvene strategije nisu popularne među studentima, ni kada je riječ o korištenju, ni kada je riječ o samoj korisnosti. Strategije poput postavljanja pitanja profesoru o rečenicama koje sadrže novu riječ, postavljanja pitanja kolegama o semantičkom značenju riječi i otkrivanje značenja radom u skupini, većina studenata ili ne koristi ili ne smatra korisnima, a razlog tome može biti strah koji bi studenti mogli osjećati zbog iskazivanja neznanja u društvu i traženja pomoći tijekom nastave.

Usporedimo li strategije koje najviše koriste studenti preddiplomskog i diplomskog studija slovenskog jezika, primjećujemo sličnosti, ali i razlike. Strategije koje koriste uglavnom se ne podudaraju, premda su im strategije poput izgovaranja riječi naglas i povezivanja riječi u mislima sa slikom značenja ipak zajedničke. Kod studenata diplomskog studija, prosječne vrijednosti korištenja strategija su veće nego kod studenata preddiplomskog studija, što nam ukazuje na veću osviještenost o korištenju raznih strategija kod studenata diplomskog studija. Kod usporedbe strategija koje koriste najmanje, kod studenata preddiplomskog i diplomskog studija se podudaraju tri od pet strategija; zamišljanje oblika riječi, zapamćivanje vrste riječi i redovito ponavljanje riječi kod kuće. Jedan od mogućih razloga slabijeg korištenja spomenutih strategija može biti taj što studenti smatraju da im te strategije neće pomoći da zadrže i ponovno upotrijebe pojedinu riječ u određenom kontekstu, osobito kada su im dostupne druge strategije koje sadržavaju više audiovizualnih informacija. Ono što jest zanimljivo je to što studenti preddiplomskog studija od svih strategija najmanje koriste jednojezični rječnik, s iznimno niskim prosječnim vrijednostima, dok se ta ista strategija kod studenata diplomskog studija, nalazi među pet najkorištenijih strategija s izrazito visokim prosječnim vrijednostima. Razlog slabog, skoro nikakvog korištenja jednojezičnog rječnika kod studenata preddiplomskog studija, može biti strah da nisu dovoljno ovladali jezikom koji uče i da neće dobro razumjeti i shvatiti značenje pojedine riječi s kojom se prvi puta susreću. Kod studenata diplomskog studija vidimo sasvim suprotan primjer, gdje studenti imaju dovoljno samopouzdanja i smatraju da će im korištenje jednojezičnog rječnika biti od velike koristi, pa ga u skladu s time i koriste u velikoj mjeri.

Uspoređujemo li strategije koje smatraju najkorisnijima, studenti preddiplomskog i diplomskog studija slažu se da je komunikacija s izvornim govornicima najkorisnija strategija od svih ponuđenih u upitniku. Osim toga, njihovo se mišljenje podudara s još nekoliko strategija, no kada ih detaljnije usporedimo, vidimo da studenti diplomskog studija imaju daleko veći izbor strategija koje smatraju korisnima od studenata preddiplomskog studija. Osim šireg izbora strategija, kod studenata diplomskog studija primjećujemo i veće srednje

vrijednosti kada govorimo o korisnosti strategija, dok kod studenata preddiplomskog studija to nije toliko izraženo. To nas usmjerava prema zaključku da su studenti diplomskog studija osvješteniji od studenata preddiplomskog studija i da su kroz godine studiranja i iskustva stekli određeno znanje o tome kako si olakšati sam proces učenja slovenskog jezika.

Kada govorimo o najmanje korisnim strategijama, u ovom ćemu slučaju pronaći skoro potpuno podudaranje, što znači da se četiri strategije podudaraju. Kao i u nekim prethodnim primjerima, ovdje ponovno nalazimo strategije poput zamišljanja oblika riječi, zapamćivanja vrste riječi, ali i društvene strategije poput otkrivanja značenja radom u skupini i postavljanja pitanja drugim kolegama o semantičkom značenju riječi. Vidjeli smo da su se spomenute strategije i u prethodnim primjerima pojavljivale kao strategije koje se slabije koriste ili kao strategije koje nisu korisne prema mišljenju studenata.

Analizirajući rezultate istraživanja primijetili smo da se bez obzira na to je li riječ o svim studentima, studentima preddiplomskog ili diplomskog studija, strategije koje koriste djelomično podudaraju s onima koje smatraju najkorisnijima, a jednako tako je i sa strategijama koje koriste najmanje i smatraju najmanje korisnima. Strategije koje studenti biraju razlikuju se ovisno o stupnju studija, pa samim time studenti na višem stupnju studija upotrebljavaju veći izbor strategija od onih na nižem. No bez obzira na to, primijetili smo da se slažu oko pojedinih strategija, poput ispisivanja popisa riječi u svoj rječnik, zamišljanja oblika riječi, zapamćivanja vrste riječi, otkrivanja značenja radom u skupini i ostalih nabrojanih u prethodnim odlomcima. Jedan od mogućih razloga je taj što smatraju da su to strategije koje su se koristile prije i ne sadrže toliko informacija o samom kontekstu u kojem se riječ koristi, koliko bi to sadržavale strategije poput gledanja filmova, čitanja časopisa i sl.

8. ZAKLJUČAK

Proces usvajanja stranog i/ili drugog jezika je kompleksan proces na koji utječu razni faktori. Kako bi si pokušali olakšati taj proces, postoje razne strategije koje pojedinci koji uče jezik mogu koristiti, uključujući strategije učenja (koje su primjenjive i u drugim područjima, ne samo prilikom učenja stranog ili drugog jezika), strategije učenja gramatike, strategije čitanja, strategije za usvajanje vokabulara i dr.

Ovim smo radom pokušali prikazati koje strategije koriste studenti slovenskog jezika u Hrvatskoj kako bi si olakšali usvajanje i učenje vokabulara. Na temelju rezultata predstavljenih u ovom radu zaključili smo da studenti koriste različite strategije, ovisno o stupnju studija, iako u nekim slučajevima postoji djelomično podudaranje.

Upotreba različitih strategija studenata koji su sudjelovali u ovome istraživanju može biti rezultat iskustva i znanja koje skupljaju tijekom studija, što možemo posebno vidjeti na primjeru studenata diplomskog studija. Vjerojatno je da dio studenata preddiplomskog studija nije upoznat sa strategijama koje su im na raspolaganju za korištenje kako bi si olakšali učenje. Osim činjenice da studenti preddiplomskog i diplomskog studija uglavnom koriste različite strategije, važno je napomenuti da studenti diplomskog studija osim što imaju širi spektar strategija koje koriste, stupanj korištenja strategija je veći nego kod studenata preddiplomskog studija. To ukazuje na to da su studenti diplomskog studija bolje upoznati s ovom temom i da imaju veću razinu znanja i osviještenosti kada su u pitanju strategije učenja.

Kada govorimo o hrvatskom i slovenskom jeziku, znamo da je riječ o srodnim jezicima, pa stoga ne iznenađuje činjenica da hrvatski studenti prilikom učenja slovenskog jezika osjećaju lažnu sigurnost. Moguće je da je upravo ta lažna sigurnost koju osjećaju zbog srodnosti ovih dvaju jezika razlog zbog kojeg ne koriste strategije u većoj mjeri. Prisjetimo li se rezultata istraživanja i same usporedbe, znamo da studenti za velik broj strategija smatraju kako su korisne, ali ih bez obzira na to koriste u puno manjoj mjeri. Zbog bliskosti hrvatskog i slovenskog jezika i mogućnosti razumljive međusobne komunikacije pojedinaca koji su govornici ovih dvaju jezika, hrvatski se studenti slovenskog jezika zapravo ne trude previše oko usvajanja vokabulara slovenskog jezika zato što vjerojatno smatraju kako im to nije potrebno. Studenti imaju određeni opseg receptivnog vokabulara kojeg ne pretvaraju u produktivni u nekoj većoj mjeri, što na kraju rezultira slabije razvijenom vještinom govora i dolazi do zastajkivanja ili čak korištenja hrvatskog jezika prilikom interakcije na slovenskom

jeziku, no važno je napomenuti kako to nije slučaj kod svih studenata. Uspjeh učenja, ne samo slovenskog jezika, već i ostalih jezika, ovisi velikim dijelom i o motivaciji pojedinca. U slučaju kada je motivacija pojedinca vrlo visoka i kada se na samom početku učenja osvijesti ta lažna sigurnost koju većina osjeća, ovladavanje slovenskim jezikom može biti vrlo učinkovito. Takav će pojedinac uspješno pretvarati receptivni vokabular u produktivni, a samim time će ostvariti i uspješnu komunikaciju na slovenskom jeziku bez zastajkivanja ili upotrebe hrvatskog jezika za uspješno prenošenje poruke sugovorniku.

Zbog svega navedenog, kako bi studenti slovenskog kao stranog ili drugog jezika imali bolje rezultate kada je u pitanju usvajanje vokabulara, potrebno je osvijestiti strategije i njihovu upotrebu već na prvoj godini studija. Važno je da studenti budu svjesni kako imaju na raspolaganju alate koji im mogu olakšati proces učenja. Raznoliko korištenje strategija zasigurno bi doprinijelo boljim rezultatima studenata koji bi učili lakše i brže. Bilo bi zanimljivo otkriti zašto studenti preddiplomskog studija izbjegavaju koristiti pojedine strategije koje studenti diplomskog studija koriste često, poput korištenja jednojezičnog rječnika.

9. LITERATURA:

Bagarić Medve, Vesna. 2012. *Komunikacijska kompetencija : uvod u teorijske, empirijske i primijenjene aspekte komunikacijske kompetencije u stranome jezik*. Osijek: Filozofski fakultet Osijek

Božinović, Nikolina; Perić, Barbara . 2012. *Uporaba strategija učenja u odnosu na znanje i razinu učenja stranog jezika*. Metodčki ogledi, 19 (2012) 2, 115–135.

Dabrowska, Ewa. 2012. *Different speakers, different grammars: Individual differences in native language attainment*. *Linguistic Approaches to Bilingualism*, 2 (3). pp. 219-253. Pristupano dana: 21.5.2018. http://nrl.northumbria.ac.uk/12458/2/LAB_keynote_final.pdf

Erdeljac, Vlasta. 2009. *Mentalni leksikon: modeli i činjenice*. Zagreb: Ibis grafika

Ethnologue. Pristupano dana 7.3.2018. <https://www.ethnologue.com>

Gas, S. M.; L. Selinker. 2008. *Second language acquisition; An introductory course*, Third edition. New York: Routhledge

Hrvatski jezični portal. Pristupano dana 13.5.2017. <http://hjp.znanje.hr>

Jackendoff, Ray. 2012. *A user's guide to thought and meaning*. New York: Oxford University Press

Laufer, Batia. 2005. *Focus on form in second language vocabulary learning*. Amsterdam: John Benjamins Publishing Company. Pristupano dana 15.5.2017. https://www.researchgate.net/profile/Batia_Laufer/publication/233512046_Focus_on_Form_in_Second_Language_Vocabulary_Learning/links/0c960535a9925881f9000000/Focus-on-Form-in-Second-Language-Vocabulary-Learning.pdf

Madej, A. 2012. *Las estrategias de aprendizaje del vocabulario segun la literatura metodologica contemporanea*. Instituto de estudios ibericos e iberoamericanos, Universidad de Varsovia. Pristupljeno dana 4.6. 2017. Dostupno na https://cvc.cervantes.es/ensenanza/biblioteca_ele/aepe/pdf/congreso_47/congreso_47_12.pdf

Medved Krajnović, M. 2010. *Od jednojezičnosti do višejezičnosti*. Zagreb: Leykam

Nation, I. S. P. 2001. *Learning Vocabulary in Another Language*. Cambridge: Cambridge University Press.

Nidorfer Šiškovič, Mojca; Zupan Sosič, Alojzija. 2009. *Medkulturna slovenistika na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani in na tujih univerzah*. Jezik in slovstvo letnik 54 številka 2 str. 120-124.

Novak, K. 2017. *Las estrategias de adquisición de los estudiantes de la lengua española*, Diplomski rad

Oxford, R. L. 1990. *Language Learning Strategies: what every teacher should know*. Boston: Heinle & Heinle Publishers.

Peti-Stantić, Anita. 2014. *Pravi in lažni slovenski in hrvaški prijatelji* // Prihodnost v slovenskem jeziku, literaturi in kulturi / Tivadar, Hotimir (ur.).
Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta, str. 201-209

Pristupljeno dana 7.3.2018. https://s3.amazonaws.com/academia.edu.documents/34108363/Peti-Stantic.pdf?AWSAccessKeyId=AKIAIWOWYYGZ2Y53UL3A&Expires=1521821373&Signature=iEh%2F7Z0r451qUGsGUSDh9bISagc%3D&response-content-disposition=inline%3B%20filename%3DPravi_in_lazni_slovenski_in_hrvaski_prij.pdf

Peti-Stantić, Anita. 2015. *How much Grammar is needed in Lexicon?* // Slovnica in slovar: aktualni jezikovni opis/Grammar and Dictionary: Current language description / Smolej, Mojca (ur.).
Ljubljana: Center za slovenščino kot drugi/tuji jezik, Filozofska fakulteta v Ljubljani, str. 569-577,
pristupljeno dana 7.3.2018. <https://www.bib.irb.hr/pregled/znanstvenici/171263?page=2>

Schmitt, N.; McCarthy, M. (ed.) 1997. *Vocabulary: description, acquisition and pedagogy*.
Cambridge: Cambridge University Press

Schmitt, N. 2000. *Vocabulary in Language Teaching*. Cambridge University Press

Vasu, Sindhu; Periyasamy Dhanavel, Senkamalam. 2016. *Kako se nastavnici koriste strategijama za usvajanje vokabulara kada poučavaju vokabular*. Croatian Journal of Education, Vol. 18, No. 1, 103-135. Pristupano 15.5.2017.

https://hrcak.srce.hr/search/?show=results&stype=1&c%5B0%5D=article_search&t%5B0%5D=vasu+dhanavel

Vijeće Europe. 2005. *Zajednički europski referentni okvir za jezike: učenje, poučavanje, vrednovanje*.
Zagreb: Školska knjiga

PRILOZI

Anketni upitnik – Strategije usvajanja vokabulara studenata slovenskog jezika u Hrvatskoj

Anketni upitnik

Dob:

Spol:

Druga studijska grupa na južnoj slavistici:

Druga studijska grupa na razini fakulteta:

Godina studija: 1 2 3 4 5 6 (apsolventska)

Mjesto stanovanja (ukoliko dolazite iz nekog manjeg mjesta, upišite ime većeg grada koji se nalazi u blizini):

Jeste li se prije studija susretali sa slovenskim jezikom? DA NE

Ako je odgovor u prethodnom pitanju bio potvrđan, gdje ste se susretali sa slovenskim jezikom?

- a) škola stranih jezika
- b) televizija, internet i ostali društveni mediji
- c) Bila/o sam u Sloveniji
- d) nešto drugo (navesti):

Ovim upitnikom želimo provjeriti kako učite vokabular. Molimo, pažljivo pročitajte sve tvrdnje i odgovorite iskreno.

1 – nikad 2 – rijetko 3 – ponekad 4 – često 5 – uvijek

Kod otkrivanja značenja novih riječi:

1. Služim se jednojezičnim rječnikom.

1 2 3 4 5

Smatrate li ovu strategiju korisnom?

1 2 3 4 5

2. Služim se dvojezičnim rječnikom.

1 2 3 4 5

Smatrate li ovu strategiju korisnom?

1 2 3 4 5

3. Pogađam značenje riječi iz konteksta.

1 2 3 4 5

Smatrate li ovu strategiju korisnom?

1 2 3 4 5

4. Postavljam pitanje profesoru o prijevodu na materinski jezik.

1 2 3 4 5

Smatrate li ovu strategiju korisnom?

1 2 3 4 5

5. Postavljam pitanje profesoru o parafrazi ili sinonimu za novu riječ.

1 2 3 4 5

Smatrate li ovu strategiju korisnom?

1 2 3 4 5

6. Postavljam pitanje profesoru o rečenicama koje sadrže novu riječ.

1 2 3 4 5

Smatrate li ovu strategiju korisnom?

1 2 3 4 5

7. Postavljam pitanja drugim kolegama o semantičkom značenju riječi.

1 2 3 4 5

Smatrate li ovu strategiju korisnom?

1 2 3 4 5

8. Otkrivam značenje radom u skupini.

1 2 3 4 5

Smatrate li ovu strategiju korisnom?

1 2 3 4 5

9. Komuniciram s izvornim govornicima.

1 2 3 4 5

Smatrate li ovu strategiju korisnom?

1 2 3 4 5

Za utvrđivanje riječi s kojima sam se već susrela/o:

1. Riječ u mislima povežem sa slikom značenja.

1 2 3 4 5

Smatrate li ovu strategiju korisnom?

1 2 3 4 5

2. U mislima povezujem riječ s riječima koje su slične morfološki i/ili fonološki.

1 2 3 4 5

Smatrate li ovu strategiju korisnom?

1 2 3 4 5

3. Povezujem riječ s njezinim sinonimima i antonimima.

1 2 3 4 5

Smatrate li ovu strategiju korisnom?

1 2 3 4 5

4. Grupiram riječi prilikom učenja.

1 2 3 4 5

Smatrate li ovu strategiju korisnom?

1 2 3 4 5

5. Koristim nove riječi u rečenici.

1 2 3 4 5

Smatrate li ovu strategiju korisnom?

1 2 3 4 5

6. Proučavam napisani oblik riječi.

1 2 3 4 5

Smatrate li ovu strategiju korisnom?

1 2 3 4 5

7. Proučavam zvučni oblik riječi.

1 2 3 4 5

Smatrate li ovu strategiju korisnom?

1 2 3 4 5

8. Izgovaram riječ naglas tijekom učenja.

1 2 3 4 5

Smatrate li ovu strategiju korisnom?

1 2 3 4 5

9. Više puta u sebi izgovorim riječ.

1 2 3 4 5

Smatrate li ovu strategiju korisnom?

1 2 3 4 5

10. Kod kuće redovito ponavljam riječi.

1 2 3 4 5

Smatrate li ovu strategiju korisnom?

1 2 3 4 5

11. Zamišljam oblik riječi.

1 2 3 4 5

Smatrate li ovu strategiju korisnom?

1 2 3 4 5

12. Pamtim vrstu riječi.

1 2 3 4 5

Smatrate li ovu strategiju korisnom?

1 2 3 4 5

13. Usmeno ponavljam riječi.

1 2 3 4 5

Smatrate li ovu strategiju korisnom?

1 2 3 4 5

14. Pismeno ponavljam riječi.

1 2 3 4 5

Smatrate li ovu strategiju korisnom?

1 2 3 4 5

15. Ispisujem popis riječi u svoj rječnik.

1 2 3 4 5

Smatrate li ovu strategiju korisnom?

1 2 3 4 5

16. Slušam pjesme na slovenskom jeziku.

1 2 3 4 5

Smatrate li ovu strategiju korisnom?

1 2 3 4 5

17. Gledam filmove/ emisije na slovenskom jeziku.

1 2 3 4 5

Smatrate li ovu strategiju korisnom?

1 2 3 4 5

18. Čitam knjige/časopise na slovenskom jeziku.

1 2 3 4 5

Smatrate li ovu strategiju korisnom?

1 2 3 4 5

19. Riječ zapamtim tako da zamislim situaciju u kojoj bi se koristila.

1 2 3 4 5

Smatrate li ovu strategiju korisnom?

1 2 3 4 5

REZULTATI

Deskriptivna statistika – svi studenti

	N	Minimum	Maximum	Srednja vrijednost	Std. Deviation
Služim se dvojezičnim rječnikom.	45	1	5	3,91	1,164
Smatrate li ovu strategiju korisnom?	45	3	5	4,44	,785
Služim se jednojezičnim rječnikom.	45	1	5	2,96	1,551
Smatrate li ovu strategiju korisnom?	45	1	5	4,00	1,148
Pogađam značenje iz konteksta.	45	2	5	3,64	1,090
Smatrate li ovu strategiju korisnom?	45	1	5	3,49	1,160
Postavljam pitanje profesoru o prijevodu na materinski jezik.	45	1	5	3,42	1,422
Smatrate li ovu strategiju korisnom?	45	1	5	4,00	1,206
Postavljam pitanje profesoru o parafrazi ili sinonimu za novu riječ.	45	1	5	3,36	1,479
Smatrate li ovu strategiju korisnom?	45	1	5	4,29	1,014
Postavljam pitanje profesoru o rečenicama koje sadrže novu riječ.	45	1	5	2,76	1,401
Smatrate li ovu strategiju korisnom?	45	1	5	3,78	1,363
Postavljam pitanja drugim kolegama o semantičkom značenju riječi.	45	1	5	2,93	1,214
Smatrate li ovu strategiju korisnom?	45	1	5	3,31	1,221
Otkrivam značenje radom u skupini.	45	1	5	2,84	1,364
Smatrate li ovu strategiju korisnom?	45	1	5	3,36	1,190
Komuniciram s izvornim govornicima.	45	1	5	3,09	1,459
Smatrate li ovu strategiju korisnom?	45	1	5	4,73	,720
Riječ u mislima povežem sa slikom značenja.	45	1	5	3,93	1,095
Smatrate li ovu strategiju korisnom?	45	1	5	4,24	,933

Povezujem riječ s riječima koje su slične morfološki i/ili fonološki.	45	1	5	3,78	1,064
Smatrate li ovu strategiju korisnom?	45	1	5	3,93	,963
Povezujem riječ s njezinim sinonimima i antonimima.	45	1	5	3,60	1,053
Smatrate li ovu strategiju korisnom?	45	2	5	4,09	,900
Grupiram riječi prilikom učenja.	45	1	5	3,02	1,454
Smatrate li ovu strategiju korisnom?	45	1	5	3,60	1,355
Koristim nove riječi u rečenici.	45	1	5	3,60	1,009
Smatrate li ovu strategiju korisnom?	45	2	5	4,24	,883
Proučavam napisani oblik riječi.	45	1	5	3,29	1,424
Smatrate li ovu strategiju korisnom?	45	1	5	3,40	1,388
Proučavam zvučni oblik riječi.	45	1	5	3,40	1,195
Smatrate li ovu strategiju korisnom?	45	1	5	3,44	1,198
Izgovaram riječ naglas tijekom učenja.	45	1	5	3,84	1,261
Smatrate li ovu strategiju korisnom?	45	1	5	4,11	1,210
Više puta u sebi izgovorim riječ.	45	1	5	3,73	1,136
Smatrate li ovu strategiju korisnom?	45	1	5	3,80	1,217
Kod kuće redovito ponavljam riječi.	45	1	5	2,49	1,058
Smatrate li ovu strategiju korisnom?	45	1	5	4,13	1,140
Zamišljam oblik riječi.	45	1	5	2,38	1,319
Smatrate li ovu strategiju korisnom?	45	1	5	2,78	1,330
Pamtim vrstu riječi.	45	1	5	2,62	1,386
Smatrate li ovu strategiju korisnom?	45	1	5	3,18	1,248
Usmeno ponavljam riječi.	45	1	5	3,22	1,312
Smatrate li ovu strategiju korisnom?	45	1	5	3,89	1,283

Pismeno ponavljam riječi.	45	1	5	3,22	1,330
Smatrate li ovu strategiju korisnom?	45	1	5	3,93	1,232
Ispisujem popis riječi u svoj rječnik.	45	1	5	2,91	1,550
Smatrate li ovu strategiju korisnom?	45	1	5	3,98	1,305
Slušam pjesme na slovenskom jeziku.	45	1	5	2,93	1,558
Smatrate li ovu strategiju korisnom?	45	1	5	4,02	1,118
Gledam filmove/emisije na slovenskom jeziku.	45	1	5	3,02	1,454
Smatrate li ovu strategiju korisnom?	45	3	5	4,36	,883
Čitam knjige/časopise na slovenskom jeziku.	45	1	5	3,16	1,445
Smatrate li ovu strategiju korisnom?	45	1	5	4,49	,895
Riječ zapamtim tako da zamislim situaciju u kojoj bi se koristila.	45	1	5	3,20	1,375
Smatrate li ovu strategiju korisnom?	45	1	5	3,76	1,209

Deskriptivna statistika – preddiplomski studij

	N	Minimum	Maximum	Srednja vrijednost	Std. Deviation
Služim se dvojezičnim rječnikom.	261	5	5	3,50	1,273
Smatrate li ovu strategiju korisnom?	263	5	5	4,35	,846
Služim se jednojezičnim rječnikom.	261	5	5	2,19	1,415
Smatrate li ovu strategiju korisnom?	261	5	5	3,69	1,258
Pogađam značenje iz konteksta.	262	5	5	3,69	1,050
Smatrate li ovu strategiju korisnom?	262	5	5	3,54	,989
Postavljam pitanje profesoru o prijevodu na materinski jezik.	261	5	5	3,65	1,325
Smatrate li ovu strategiju korisnom?	261	5	5	4,00	1,265

Postavljam pitanje profesoru o parafrazi ili sinonimu za novu riječ.	261	5	3,15	1,461
Smatrate li ovu strategiju korisnom?	261	5	4,19	1,059
Postavljam pitanje profesoru o rečenicama koje sadrže novu riječ.	261	5	2,77	1,451
Smatrate li ovu strategiju korisnom?	261	5	3,62	1,359
Postavljam pitanja drugim kolegama o semantičkom značenju riječi.	261	5	2,88	1,366
Smatrate li ovu strategiju korisnom?	261	5	3,27	1,313
Otkrivam značenje radom u skupini.	261	5	2,85	1,461
Smatrate li ovu strategiju korisnom?	261	5	3,27	1,282
Komuniciram s izvornim govornicima.	261	5	2,69	1,408
Smatrate li ovu strategiju korisnom?	263	5	4,73	,533
Riječ u mislima povežem sa slikom značenja.	261	5	4,04	1,038
Smatrate li ovu strategiju korisnom?	263	5	4,42	,758
Povezujem riječ s riječima koje su slične morfološki i/ili fonološki.	261	5	3,62	1,098
Smatrate li ovu strategiju korisnom?	261	5	3,77	,992
Povezujem riječ s njezinim sinonimima i antonimima.	261	5	3,38	1,098
Smatrate li ovu strategiju korisnom?	262	5	3,85	,925
Grupiram riječi prilikom učenja.	261	5	2,85	1,377
Smatrate li ovu strategiju korisnom?	261	5	3,62	1,299
Koristim nove riječi u rečenici.	261	5	3,46	,948
Smatrate li ovu strategiju korisnom?	262	5	4,12	,952
Proučavam napisani oblik riječi.	261	5	2,88	1,366
Smatrate li ovu strategiju korisnom?	261	5	3,00	1,296

Proučavam zvučni oblik riječi.	261	5	3,00	1,200
Smatrate li ovu strategiju korisnom?	261	5	3,08	1,197
Izgovaram riječ naglas tijekom učenja.	261	5	3,69	1,408
Smatrate li ovu strategiju korisnom?	261	5	3,88	1,395
Više puta u sebi izgovorim riječ.	261	5	3,73	1,151
Smatrate li ovu strategiju korisnom?	261	5	3,69	1,258
Kod kuće redovito ponavljam riječi.	261	5	2,50	1,068
Smatrate li ovu strategiju korisnom?	261	5	4,23	1,107
Zamišljam oblik riječi.	261	5	2,23	1,243
Smatrate li ovu strategiju korisnom?	261	5	2,65	1,263
Pamtim vrstu riječi.	261	5	2,38	1,267
Smatrate li ovu strategiju korisnom?	261	5	3,15	1,255
Usmeno ponavljam riječi.	261	5	3,27	1,402
Smatrate li ovu strategiju korisnom?	261	5	3,73	1,343
Pismeno ponavljam riječi.	261	5	3,31	1,379
Smatrate li ovu strategiju korisnom?	261	5	3,88	1,177
Ispisujem popis riječi u svoj rječnik.	261	5	2,77	1,478
Smatrate li ovu strategiju korisnom?	261	5	3,92	1,440
Slušam pjesme na slovenskom jeziku.	261	5	2,65	1,696
Smatrate li ovu strategiju korisnom?	261	5	3,96	1,148
Gledam filmove/emisije na slovenskom jeziku.	261	5	2,46	1,476
Smatrate li ovu strategiju korisnom?	263	5	4,27	,919
Čitam knjige/časopise na slovenskom jeziku.	261	5	2,58	1,501
Smatrate li ovu strategiju korisnom?	261	5	4,35	1,056

Riječ zapamtim tako da zamislim situaciju u kojoj bi se koristila.	261	5	2,92	1,468
Smatrate li ovu strategiju korisnom?	261	5	3,50	1,273

Deskriptivna statistika – diplomski studij

	N	Minimum	Maximum	Srednja vrijednost	Std. Deviation
Služim se dvojezičnim rječnikom.	19	3	5	4,47	,697
Smatrate li ovu strategiju korisnom?	19	3	5	4,58	,692
Služim se jednojezičnim rječnikom.	19	2	5	4,00	1,054
Smatrate li ovu strategiju korisnom?	19	2	5	4,42	,838
Pogađam značenje iz konteksta.	19	2	5	3,58	1,170
Smatrate li ovu strategiju korisnom?	19	1	5	3,42	1,387
Postavljam pitanje profesoru o prijevodu na materinski jezik.	19	1	5	3,11	1,524
Smatrate li ovu strategiju korisnom?	19	1	5	4,00	1,155
Postavljam pitanje profesoru o parafrazi ili sinonimu za novu riječ.	19	1	5	3,63	1,499
Smatrate li ovu strategiju korisnom?	19	2	5	4,42	,961
Postavljam pitanje profesoru o rečenicama koje sadrže novu riječ.	19	1	5	2,74	1,368
Smatrate li ovu strategiju korisnom?	19	1	5	4,00	1,374
Postavljam pitanja drugim kolegama o semantičkom značenju riječi.	19	1	5	3,00	1,000
Smatrate li ovu strategiju korisnom?	19	1	5	3,37	1,116
Otkrivam značenje radom u skupini.	19	1	5	2,84	1,259
Smatrate li ovu strategiju korisnom?	19	1	5	3,47	1,073
Komuniciram s izvornim govornicima.	19	1	5	3,63	1,383

Smatrate li ovu strategiju korisnom?	19	1	5	4,74	,933
Riječ u mislima povežem sa slikom značenja.	19	2	5	4,21	0,855
Smatrate li ovu strategiju korisnom?	19	1	5	4,00	1,106
Povezujem riječ s riječima koje su slične morfološki i/ili fonološki.	19	2	5	4,00	1,000
Smatrate li ovu strategiju korisnom?	19	2	5	4,16	,898
Povezujem riječ s njezinim sinonimima i antonimima.	19	2	5	3,89	,937
Smatrate li ovu strategiju korisnom?	19	3	5	4,42	,769
Grupiram riječi prilikom učenja.	19	1	5	3,26	1,558
Smatrate li ovu strategiju korisnom?	19	1	5	3,58	1,465
Koristim nove riječi u rečenici.	19	1	5	3,79	1,084
Smatrate li ovu strategiju korisnom?	19	3	5	4,42	,769
Proučavam napisani oblik riječi.	19	1	5	3,84	1,344
Smatrate li ovu strategiju korisnom?	19	1	5	3,95	1,353
Proučavam zvučni oblik riječi.	19	2	5	3,95	,970
Smatrate li ovu strategiju korisnom?	19	2	5	3,95	1,026
Izgovaram riječ naglas tijekom učenja.	19	2	5	4,05	1,026
Smatrate li ovu strategiju korisnom?	19	2	5	4,42	,838
Više puta u sebi izgovorim riječ.	19	1	5	3,74	1,147
Smatrate li ovu strategiju korisnom?	19	1	5	3,95	1,177
Kod kuće redovito ponavljam riječi.	19	1	5	2,47	1,073
Smatrate li ovu strategiju korisnom?	19	1	5	4,00	1,202
Zamišljam oblik riječi.	19	1	5	2,58	1,427
Smatrate li ovu strategiju korisnom?	19	1	5	2,95	1,433
Pamtim vrstu riječi.	19	1	5	2,95	1,508

Smatrate li ovu strategiju korisnom?	19	1	5	3,21	1,273
Usmeno ponavljam riječi.	19	1	5	3,16	1,214
Smatrate li ovu strategiju korisnom?	19	1	5	4,11	1,197
Pismeno ponavljam riječi.	19	1	5	3,11	1,286
Smatrate li ovu strategiju korisnom?	19	1	5	4,00	1,333
Ispisujem popis riječi u svoj rječnik.	19	1	5	3,11	1,663
Smatrate li ovu strategiju korisnom?	19	1	5	4,05	1,129
Slušam pjesme na slovenskom jeziku.	19	1	5	3,32	1,293
Smatrate li ovu strategiju korisnom?	19	1	5	4,11	1,100
Gledam filmove/emisije na slovenskom jeziku.	19	1	5	3,79	1,032
Smatrate li ovu strategiju korisnom?	19	3	5	4,47	,841
Čitam knjige/časopise na slovenskom jeziku.	19	2	5	3,95	,911
Smatrate li ovu strategiju korisnom?	19	3	5	4,68	,582
Riječ zapamtim tako da zamislim situaciju u kojoj bi se koristila.	19	1	5	3,58	1,170
Smatrate li ovu strategiju korisnom?	19	2	5	4,11	1,049